

JÁN KANKA

**SKÚSENOSTI
Z KULTÚRNO-OSVETOVEJ PRÁCE
V ČERENČANOCH**

(Práca v družstevnom klube)

Vydal odbor školstva a kultúry R-KNV a Krajský osvetový dom v Banskej Bystrici

JÁN KANKA

**SKÚSENOSTI
Z KULTÚRNO-OSVETOVEJ PRÁCE
V ČERENČANOCH**

(Práca v družstevnom klube)

veru je
p. v. G.

Vydal odbor školstva a kultúry R-KNV a Krajský osvetový dom v Banskej Bystrici

ÚVOD

Dovŕšenie výstavby socializmu predpokladá i vytvorenie socialistického myslenia u širokých vrstiev pracujúcich. Hoci ešte dosť často hovoríme o disproporciách medzi socialistickými výrobnými vzťahmi a myslením určitej časti občanov, a otázky výchovy a prevýchovy každého jednotlivca našej spoločnosti kladíme do popredia, predsa už vo väčšine prípadov môžeme hovoriť i o úspešnom vytváraní a vytvorení nových, socialistických ľudí. Stretávame sa s nimi na každom kroku, pri každej príležitosti, na každom pracovisku. Už v prvých rokoch ľudovodemokratickej ČSR mnohé obce preukázali hlbokú oddanosť novej republike. Svoje vlastenectvo prejavili a preukázali pri mnohých príležitostiach. Dnes všetky naše dedinky dostávajú novú tvár, prežívali a prežívajú hlboký prerod. Je už mnoho takých dedín, kde myslenie občanov kráča rovnobežne s potrebami výstavby novej spoločnosti. Veď či občania Gemerskej Panice, Drienčan, Horných Zahorian, Lukovíšť, Tomášoviec, Lentvory, D. Rykynčíc, Drieňova, Veľkej Lúky, Zvolenskej Slatiny, Kráľovej a mnohých ďalších nie sú už novými ľuďmi? Jednou z takých obcí je i malá dedinka Čerenčany v Rimavskosobotskom okrese. Čerenčany nám názorne ukazujú, ako dobrou výchovou a organizačnou prácou možno doviest obec k všestrannému rozkvetu. Preto odovzdávame funkcionárom národných výborov, členom komisií, členom spoločenských organizácií, osvetovým pracovníkom a všetkým statočným občanom poznatky o rozsiahlej práci, ktorá bola tvorcom nových, socialistických Čerenčan.

Bohatá osvetová práca, ktorá kráčala súbežne s vytváraním socialistických výrobných vzťahov v tejto obci, s premenami v ekonomike, pričiňovala sa a pričiňuje sa čoraz viac o tieto úspechy. Skúsenosti z práce správcu osvetovej besedy, dnes už vedúceho družstevného klubu, autora tejto príručky, ukazujú jasne, že zdrojom úspešnej práce je nová, socialistická osobnosť, ktorá vie, čo chce, k cieľu sa dostáva postupne drobnou prácou a pre prácu vie získať široké masy, a to predovšetkým trpezlivým vedením a poverovaním úloh.

Príručka ukazuje, že výchova musí sledovať dva objekty. S výchovou školskou postupovala tu rovnomerne i výchova dospelých, čím sa oba tieto úseky navzájom dopĺňali a oplodňovali. Z tohto by si mali vziať príklad niektorí školskí pracovníci, ktorí výchovnú prácu medzi dospelými občanmi недоceňujú. Mali by si uvedomiť, že tým vlastne brzdia i výchovu školskú, kým na druhej strane úspešná výchova dospelých urýchľuje i výchovu školskú. V tomto zmysle nech príručka pomôže zlepšiť výchovnú prácu ešte tam, kde je to naliehavé.

Učiteľ - tvorca novej dediny

XI. sjazd našej strany urobil hlboký rozbor ideologickej práce a vytýčil úlohu dovŕšiť socialistickú kultúrnu revolúciu.

Aby sme na našich dedinách dosiahli dobré politické a hospodárske úspechy, treba celou kultúrno-osvetovou prácou vychovávať predovšetkým uvedomelého socialistického občana, nadšeného a oddaného budovateľa socializmu, lebo od stupňa jeho vyspelosti závisí aj naše budovateľské tempo a splnenie všetkých úloh, ktoré vytýčil XI. sjazd KSČ.

Láska a oddanosť nášho ľudu k socialistickej vlasti je základným predpokladom mravnej a politickej jednoty našej spoločnosti, zárukou našej socialistickej budúcnosti. Vo výchove nášho človeka nám ide predovšetkým o roztrhnutie pút, ktoré mu navliekli buržoázne vrchnosti so svojim mocenským a výchovným systémom a s oddaným prisluhovačom kapitalizmu - cirkevným klérom. Ide nám o odstránenie niektorých vlastností človeka, vychovaného buržoáznou spoločnosťou, z ktorých pramení individualizmus, egoizmus, konzervativizmus, nevedeckosť, tmárstvo aj zvyšky nepriateľských ideológií, usilujúcich sa udržať ľud v temnote, nevedomosti a duchovnom otroctve.

V osvetovej práci nám ide o výchovu človeka všestranne rozumove a kultúrne rozvinutého, vzdelaného človeka riadiaceho sa vo svojom konaní najpokrokovejším vedeckým svetonázorom, učením marxizmu-leninizmu. Celá naša kultúrno-osvetová práca vychádza dnes z uznesení našej strany a vlády a zo všetkých síl usiluje sa premieňať ich v skutok. Osvetová práca je takto vysoko politickou prácou, ktorej základnou vlastnosťou je straníckosť, konkrétnosť, masovosť a pravdivosť.

Dnes v celej našej vlasti vrcholí boj za socialistickú prestavbu dediny. V tomto boji nemôže stáť stranou ani osvetový pracovník na dedine. Dedine, jej kultúrnemu, politickému a hospodárskemu rozvoju a uvedomeniu obyvateľov nesmierne pomôže škola s uvedomelým učiteľom.

Veď dedinskou školou prechádza všetka dedinská mládež, budúci družstevníci, traktoristi, inžinieri, kombajnisti, majstri vysokých úrod a úžitkovosti, novátori, zlepšovateľa a noví pretvárateľa prírody.

Kultúrno-osvetová práca u nás

Do našej obce prišiel som z mesta pred šesťnástimi rokmi ako učiteľ-začiatokník. Dovtedy som nepoznal prácu na dedine ani život dediny z blízka. Nemal som na to toľko možností ako teraz. No za šesťnásť rokov mal som možnosť dôkladne sa oboznámiť so životom na dedine, poznať spôsob života našich družstevníkov a občanov, ich klady a nedostatky, radosti aj žiaľ. Dnes už dôkladne poznám našich občanov a oni poznajú mňa. Úprimný vzťah k spoluobčanom, jasné úlohy, priamosť a pravdivosť priniesli mi ovocie ich

dôvery. Ukázalo sa to aj v prvých voľbách do NV, keď si ma občania zvolili za svojho zástupcu do ONV. Denne sa na mňa obracajú so všetkými otázkami súkromnými aj verejnými s presvedčením, že im poradím a pomôžem. Usilujem sa predovšetkým priniesť čo najviac úžitku spoločným, kolektívnym záujmom obce, najmä pri plnení akčných programových plánov a pomoci nášmu JRD.

Od oslobodenia našej vlasti Sovietskou armádou zmenila sa obec čo do vzhľadu, úpravy a výstavby, hygieny aj kultúrnospoločenského života. Veď najmä po Víťaznom februári a hlavne po založení JRD dobrou propagáciou, premysleným plánovaním, presvedčaním, dobrou organizáciou práce a kultúrno-osvetovým pôsobením spoločnými silami vybudovali sme v obci 5 výťkových stojanov vodovodu, regulovali sme riekú Rimavu, vystavali sme priestraný a krásny kultúrny dom, predĺžili elektrické vedenie, vybudovali sme chodník na stanicu, zriadili miestny rozhlas a vyštetovali sme 800 m cesty cez dedinu.

V JRD vystavali sme kompletné vývojové stredisko s kravínom, ošipárňou, hydinárňou a silážnymi jamami na 500 m³ siláže. Postavili sme tiež skladištia na materiál a umelé hnojivo. Okrem toho 25 občanov z radov družstevníkov stavia si nové rodinné domčeky, čím vznikla nová štvrť, ktorou sme spojili dedinu so stanicou. Ani teraz sme nezastali v práci. V pláne máme úpravu chodníkov, dokončujeme cesty, vybudovanie parku kultúry a oddychu, dedinského kúpeľa a detského ihriska.

Ťažké začiatky

V minulosti, najmä do roku 1948, nemohli sme rozvíjať taký bohatý kultúrno-osvetový a kultúrnospoločenský život ako teraz. Veď vtedy sa celá osvetová práca spolu s prácou masových organizácií sústreďovala v škole, čo nebolo na osoh ani škole ani osvete. O sústavnej práci nejakých krúžkov nebolo ani pomyslenia. Veď divadlo sme mohli hrať len v letných mesiacoch, a to na dvore pod šiatrom alebo v humne. V zime len na Vianoce, a to tak, že sme ho museli aj štyrikrát opakovať, aby sa vystriedali všetci občania. Trieda bola maličká, jednotriedka, a ani ľudí nebolo veľa, len 270 obyvateľov. No každý chcel predstavenie vidieť. Aby sme aspoň čiastočne splnili túžbu občanov po divadle, začali sme hrať bábkové divadlo, ktoré nám pravidelne navštevovali popoludní deti a večer dospelí. Nebolo zvláštnosťou, keď sme na bábkovom predstavení mali 90 dospelých občanov. Záujem bol veľký, preto sme museli prácu zlepšiť. Zdokonalili sme techniku vedenia bábok, osvetlenie, techniku scénovania a recitácie. Nebola to ľahká úloha. No museli sme ju splniť, lebo si to vyžadoval záujem našich návštevníkov, dychtiacich po kultúre.

Výchovný význam a účinok bábkového divadla poznal som ešte predtým,

než sme začali hrať. Nemali sme najprv nič, len myšlienku začať hrať bábkové divadlo nielen doma, ale chodiť aj na zájazdy. Uvažovali sme, ako začať. Kde vziať základné finančné prostriedky na zakúpenie aspoň toho najpotrebnejšieho? A tu chlapci a dievčatá, ktorí už pracovali a mali určitý zárobok, vyhlásili, že pre začiatok požičajú niekoľko korún a keď sa bude pracovať, peniaze sa im postupne vrátia. Myšlienka sa uchytila. Peniažky sa začali zbierať. No bolo ich málo, i keď sme všetci na spoločnú hromádku prispeli podľa svojich možností. Urobili sme preto menšiu zbierku medzi občanmi, ktorí nám s radosťou prispeli, a tak sme od Kadláčka zakúpili najlacnejšiu scénu, ktorá však bola veľmi nekvalitná. No na začiatok nám stačila. Scéna došla. Radosť bola veľká. Tu sa vyskytla ďalšia prekážka. Kde hrať? Kde postaviť stále javisko, aby sme mohli začať s nácvikom? Zasa prišla dobrá rada od niektorého svázaka. Vraj v školskej komore, aj tak je prázdna. A tak komora 4x5 m stala sa prvou stálou scénkou nášho bábkového divadla. A veru pri jednej lampe, sviečkach, neskôr pri elektrickom osvetlení naplňala sa deťmi aj dospelými a každú nedeľu bolo z nej počuť mnoho veselého smiechu a radosti.

Neskôr, keď sme zakúpili nové bábkky, zhotovili sme si technicky dokonalé bábkové divadlo v triede. Stálo na zadnej stene učebne. Všetci členovia, mládežníci aj dospelí, radosťne pracovali. Pracovalo sa nám veselo. V súbore bol v tom čase vekový priemer 30 rokov. Zadelenie úloh v súbore, presnosť nácviku, individuálne i kolektívne štúdium odbornej literatúry o bábkovom divadle a javiskovej reči umožnili nám prácu neustále zlepšovať a hrať aj hry náročné po technickej i scénickej stránke. Boli roky — o čom svedčia i záznaky a denník súboru — že sme mali aj 9 premiér a 35 zájazdov, spojených s rozličnými trampotami. Že rozobranú zájazdovú scénu sme niesli na pleciach, kulisy pod pazuchami, rekvizity a bábkky v kufrom, o tom ani nehovorím. Vo vlaku a na dedinách nás už poznali ako starý peniaz. Pravdaze, mali radosť, keď sme k nim zavítali s novou hrou. Ba za istý čas sme v pravidelných mesačných intervaloch „obhospodarovali“ aj naše okresné mesto. Zúčastnili sme sa na okresných a krajských súťažiach a navrhli nás aj na celoštátnu súťaž v bábkovom divadle.

Bola to práca namáhavá, ale radostná. Zblížili sme sa so srdcom dieťaťa i dospelého. Pobavili sme ich a na večerných predstaveniach v krátkych výstupoch aj kritizovali, nabádali plniť si výrobné a dodávkové povinnosti, nabádali vstúpiť do JRD. Využívali sme aj iné propagačné momenty, ktoré nám bábkové divadlo veľmi šikovne a účinne poskytovalo, a tak podporili splniť naše ciele. Nebáli sme sa kritizovať ani priamo, pravým menom, „neplniča“ dodávok mlieka a vajec, šíriteľa poplašných správ, a karhali sme aj iné chyby, ktoré sme videli a ktoré sme chceli naprávať.

Z vlastnej skúsenosti vrelo odporúčam bábkové divadlo nielen pre každú školu, ale i pre každú dedinu a závodný klub. Ono nám značne pomohlo najmä pri agitácii pred založením JRD a pri usmerňovaní nového života. Pravda,

robiť dobré bábkové divadlo je ťažšie, než nacvičiť divadelnú hru, no ono si zaslúži plnú pozornosť najmä u nás na Slovensku, kde je ešte len v plienkach.

Kultúrny dom, alebo JRD?

Po roku 1948 dostali sme pre osvetovú izbu jednu miestnosť, v ktorej predtým býval dedinský boháč. Začali sme organizovať bohatší kultúrno-spoločenský život. Popri prednáškach a verejných hovoroch začala pravidelnú činnosť aj ľudová knižnica, kde sme usporadúvali aj čitateľské besiedky. Novosti vo svete a v poľnohospodárstve dopĺňali sme diafilmom. Putovné kino nám občas premietalo filmy. Využívali sme aj spoločenské hry a posedenia pri gramofóne. Aspoň trikrát do roka mohli sme si dovoliť aj tanečné zábavy.

V tejto malej miestnosti rástla chuť našich občanov po lepšom a bohatšom kultúrnom živote. Začali sa domáhať takých akcií, aké sa usporadúvajú v obciach, kde majú osvetovú besedu so stálym javiskom, kinom a inými miestnosťami. No my sme si to zatiaľ nemohli dovoliť. Nedovoľoval nám to priestor. Využívali sme preto len také akcie, ktoré sa dali vtesnať do priestoru našej osvetovej izby. Neustále sme však nabádali občanov k tomu, že by bolo treba vysúkať rukávy a pustiť sa do stavby kultúrneho domu, v ktorom by sa iste splnila túžba každého a uhasil by sa smäd po kultúre. Túto otázku sme rozoberali pomaly, rozvážne. Nechceli sme sa prenáhliť, aby sme sa nedostali na scestie. Postupne sme pre myšlienku výstavby kultúrneho domu získali stále viac a viac občanov. Prišiel čas, že sme s výstavbou mohli aj začať, a to svojpomocne. Neurobili sme tak, lebo sme mali pred sebou dôležitejšiu úlohu — založiť JRD.

Otázkou založenia JRD sa zaoberal výbor DO KSS, ktorý celú prácu usmerňoval a riadil. Správne poznal sily našej osvety, preto do spolupráce prizval i členov užšej rady osvetovej besedy, s ktorými prediskutoval všetky problémy a úlohy spojené so založením JRD.

Členovia našej osvetovej izby dostali vznešenú, ale ťažkú úlohu — splniť každú akciu tak, aby podporila vytýčený cieľ a hlavne zabezpečiť účasť roľníkov a občanov na príslušnej akcii. Nebola to maličkosť, lebo v tom čase takmer každý roľník bočil od schôdzovania, kde sa začalo hovoriť o JRD a o spoločnom hospodárení a rozoraní medzí. No úlohu sme dostali, a preto sme sa usilovali splniť ju čo najlepšie.

Pretože v období pred založením JRD mali sme len štvorčlennú radu osvetovej izby, čo nám predtým stačilo, predovšetkým sme rozšírili naše rady schopnými ľuďmi z radov pracovníkov na vtedajšej výskumnej stanici a aj z radov občanov, robotníkov a roľníkov, ktorí už v tom čase mali kladný postoj k založeniu JRD a videli v ňom lepší spôsob hospodárenia. Takto sme vybudovali 10-členný sbor spolupracovníkov, a čo hlavné, boli tam odborníci z rastlinnej výroby, pokusníci z výskumnej stanice a aj dobrí politickí pra-

covníci na tomto úseku. Boli tam aj snaživí robotníci — úderníci a roľníci, ktorí si príkladne plnili svoje povinnosti.

Pod vedením výboru DO KSS vypracovali sme plán kultúrno-osvetových podujatí, v ktorých sme sa zameriavali na oboznamovanie so životom v JRD, organizáciu práce, odmeňovanie a celý život v JRD.

Popri náučných častiach plánovali sme aj divadelnú činnosť, agitačné novinky pre bábkové divadlo, v ktorých sme pred predstavením alebo aj po ňom zamerali niekoľko krátkych výstupov na stanovenú úlohu, vyžiadali sme si aj krátke filmy, používali sme hodne diafilmov a urobili sme aj dve exkurzie.

S prácou sme sa neponáhľali. Išli sme pomaly, ale iste. No museli sme veľa bojovať s dedinským boháčom, ktorý v zákulisí dával veľa rozumu mnohým roľníkom a na ktorého sme sa museli zvlášť pripraviť, aké otázky položí na prednáške alebo besede. Postupne sa nám podarilo izolovať tohto človeka od vplyvu na ostatných, a tak zhodou okolností po založení JRD sami jeho prívrženci ho zneškodnili, keď ho prichytili pri krádeži družstevného majetku a urobili s ním rázny a definitívny koniec.

V tomto období, ktoré trvalo takmer vyše roka, podľa plánu na verejných schôdzach alebo v osobných rozhovoroch na to, aby sme našim roľníkom správne a nenútene vysvetlili výhody spoločného hospodárenia, politiku našej strany a vlády, usilovali sme sa im správne a prístupne vysvetľovať organizáciu družstevnej práce, normovanie, odmeňovanie podľa dosiahnutých jednotiek, správne sme im vysvetľovali dôležitosť pracovnej jednotky, ktorá je základom pre odmeňovanie v JRD. Hovorili sme im o mechanizácii, o úlohe STS a brigádnických strediskách, o sústreďovaní dobytku a o všetkých ostatných dôležitých faktoroch dobre prosperujúceho JRD. V diskusiách sme nenechali ani jednu otázku nevyriešenú a keď sa stalo, že naši lektori z osvetovej izby nevedeli niečo dostatočne vysvetliť, požiadali sme o vysvetlenie tejto otázky odborníka z okresu.

Lektorská skupina sa schádzala pravidelne každý týždeň a dostávala konkrétne úlohy, na koho a ako sa zamerať v ďalšej práci. Aj ostatné osvetové podujatia sme dopĺňali družstevnou tematikou. Urobili sme aj exkurziu a výsledok bol taký, že otázka založenia družstva sa prediskutovala na dvoch verejných hovoroch za prítomnosti inštruktorov OV KSS a ONV a o týždeň nato roku 1952 založili sme celoobecné JRD III. typu.

Až teraz po niekoľkoročnom odstupe vidíme, že pri agitácii a propagácii založenia nášho JRD postupovali sme správne, lebo družstvo malo od začiatku pevné základy nielen v členstve, ale i v hospodárstve, čo sa odzrkadlilo tak, že od založenia každý rok má doplatky a jeho finančný majetok z roka na rok pravidelne rastie.

Tým, že sa u nás založilo JRD, nenastalo pre našu osvetu obdobie oddychu, pokoja a ležania na vavrínoch s vedomím, že už máme socializáciu našej dediny dokončenú. Na mnohých miestach sa totiž stalo a ešte aj dnes sa

stáva, že kým sa družstvo nezaloží, tak sa do dediny chodí každý deň, agituje sa, a keď sa založí, neobzrieme sa oň alebo sa mu prideli inštruktor, ktorý sám obyčajne prácu nezvládne. Nie, my sme od začiatku vedeli, že sústavnú kultúrno-osvetovú prácu môžeme uvoľniť len vtedy, keď naše JRD bude dobre hospodáriť, keď vystaviame vývojové stredisko a keď aspoň čiastočne pretvoríme myslenie našich družstevníkov.

Takto sa začalo druhé obdobie kultúrno-osvetovej práce, obdobie upevňovania JRD, ktoré trvalo celé dva roky. Toto obdobie bolo už pre nás ľahšie, radostnejšie a bohatšie na rozličné nové formy a náplň činnosti. Veď naši družstevníci tým, že vstúpili do JRD, zbavili sa akejsi osobnej tarchy, zádumčivosti, nedôvery človeka k človeku, zbavili sa osamotenosti a uzavretosti. Naši družstevníci sa začali usmievať, voľnejšie dýchať, i na kultúrne podujatia radšej chodili, lebo vedeli, že tam už nebude presviedčanie, ale sa tu bude hovoriť o tom, ako pracovať, ako organizovať prácu, aké nové formy zavádzať, aby sa družstvo finančne upevnilo a dosiahlo dobré výsledky.

V tomto období venovali sme sa zvyšovaniu odbornej vyspelosti našich družstevníkov. V prednáškach, na besedách, krátkymi filmami a diafilmami sme ich oboznamovali s novými formami práce, s mechanizáciou a pomocou STS, so zavádzaním nových foriem práce už či v rastlinnej alebo v živočíšnej výrobe, aby sme dosiahli lepšie výnosy a úžitkovosti. Naši družstevníci patrili medzi pokrokových roľníkov, ktorí mali vždy dobré hospodárske výsledky a patrili medzi dobrých ošetrovateľov najmä plemenného dobytku. Toto sme si uvedomovali, a preto aj všetky novoty, nové formy, už či v rastlinnej alebo v živočíšnej výrobe usilovali sme sa podať im nenútene, skromne, aby sme neurazili ich vedomie istej odbornej vyspelosti. Na prednášky alebo besedy sme povolávali vždy skutočných odborníkov, ktorí nielen obsahom, ale aj formou prednesu vedeli dôkladne rozobrať tému a v diskusii vedeli na správnom politickom podklade odborne odpovedať na všetky dotazy. Volili sme prednášateľov, ktorým naši družstevníci úplne dôverovali. Takí prednášatelia mali aj najväčší úspech i čo do počtu účasti poslucháčov na prednáške a po prednáške začali družstevníci ľahšie a presvedčivejšie pristupovať k určitej novej forme, už či v rastlinnej alebo v živočíšnej výrobe.

Túto dôveru k prednášateľom postihli sme najmä v období, keď sa u nás začala propagovať siláž. Darmo sme o tom mali prednášku, besedu, darmo sme premietali krátke filmy, predsa sme nedosiahli taký výsledok, aký sme chceli. No keď prišiel na túto tému prednášať riaditeľ Poľnohospodárskej školy v Rimavskej Sobote, ktorého ľudia poznali ako človeka odborne vysoko vyspelého a ktorý im vyhlásil, že to aj on na svojom hospodárstve v škole robí a ak chcú, že im pošle chlapcov, ktorí im ukážu, ako sa to má správne robiť, uverili mu a ešte v tom týždni za prítomnosti troch žiakov poľnohospodárskej školy pokusne zasilážovali prvých 100 m³ siláže a že sa silážovanie osvedčilo, svedčí o tom skutočnosť, že dnes sa silážuje všetko, čo sa dá, a to v určených agrotechnických termínoch, aby sa všetky živiny zachytili.

Nuž takto sme sa presvedčili, že je dôležité aj to, kto prednáša a akú dôveru majú k nemu naši poslucháči.

V politickej časti našej starostlivosti o upevnenie nášho JRD a v postupnej prevýchove družstevníkov usilovali sme sa predovšetkým o to, aby všetci družstevníci a občania vedeli správne pochopiť význam každého uznesenia strany a vlády, aby ho vedeli nenútené a radostne uviesť do života a aby sa v nich denne zlepšoval vzťah k spoločnému vlastníctvu a upevňovali sa city socialistického vlastenectva a proletárskeho internacionalizmu. V pravidelných mesačných prednáškach a besedách o medzinárodnej situácii vysvetľovali sme občanom a družstevníkom všetky vnútropolitické a medzinárodné otázky, aby sa takto každý vedel správne orientovať a nedal sa zviest' na scestie štvavou propagandou reakcie domácej i zahraničnej. Usilovali sme sa o to, aby sme z každého občana-družstevníka skôr alebo neskôr vychovali uvedomelého vlastenca a neohrozeného zástancu mieru na celom svete.

Pre tento cieľ, v ktorom i dnes sústavne pokračujeme, volili sme okrem prednášok a besiedok aj iné formy, pričom sme využívali každú čitateľskú besedu, filmové predstavenie, spoločné posedenie v osvetovom zariadení alebo na iných miestach a príležitostiach. Lektori nášho osvetového zariadenia i dnes sú pravidelne inštruovaní o týchto otázkach a za vedenia a usmerňovania DO KSS v tomto smere pokračujeme.

Dnes naši družstevníci už plne chápu zásady socialistickej výstavby dediny a socialistickeho spoločenského poriadku, pričom sa usilujú splniť všetky výrobné i dodávkové povinnosti. Vedia, že práve plnením svojich povinností účinne bojujú proti tým, ktorí chcú vojnu, a bránia výstavbu socializmu a mieru na celom svete.

Odborné vedomosti popri už spomínaných akciách upevňovali a zveľaďovali sme v družstevnej škole práce, ktorá pravidelne u nás pracovala a skončila sa III. ročníkom. Vedomosti nadobudnuté v tomto školení prenášali sa každý deň na pracovisko, a tak sme mohli dosiahnuť skutočnosť, že päťročnicu v globále splníme za tri roky a 10 mesiacov, v niektorých produktoch aj skôr.

Vedomosti nadobudnuté v DŠP sa prejavili na zvýšených hektárových výnosoch a vo zvýšenej úžitkovosti, čo sa značne odzrkadlilo na finančnom hospodárení nášho JRD, ktoré nielenže pravidelne vypláca odmeny, ale plne dotuje všetky fondy, vypláca prídavky na deti vo výške 50 Kčs na jedno dieťa mesačne a vypláca i sociálne dávky pri chorobách, čím je značne zabezpečená existencia každého člena v čase, keď nemôže pracovať. No dobré výsledky hospodárenia prejavujú sa i na inom úseku života nášho družstva a družstevníkov. Napríklad z kultúrneho fondu získala naša osvetová beseda finančnú pomoc vo výške 6000 Kčs na zakúpenie televízora a iných potrieb a sústavnú pomoc pri rozličných iných podujatiach. Podstatne sa zvýšila i životná a bytová úroveň družstevníkov, z čoho máme všetci úprimnú radosť, lebo v tom vidíme výsledky aj našej kultúrno-osvetovej práce.

V období upevňovania JRD popri spomínaných úlohách zamierovali sme sa

aj na čo najrýchlejšiu výstavbu nášho vývojového strediska. No tu sme narázili na silný odpor našich družstevníkov, ktorí dôvodili tým, že kravy predsa máme sústredené v troch veľkých maštaliach, ošipané v troch adaptovaných chlievoch, ovce na dvoch miestach v stodolách a ostatný dobytok v chlievoch družstevníkov. I keď videli veľké výhody spoločného ustajnenia, tvrdili, že nebudú stavať, lebo by to sami nedokázali, pretože každá stavba vyžaduje veľa pracovných síl a značné vypätie.

O veci sme dobre rozmýšľali a prišli sme k uzáveru, že družstevníci síce vidia podstatu živočišnej výroby, zmenšené plytvanie krmovinami, ako i lepšiu kontrolu kŕmenia v spoločnom ustajnení, no niektorí akosi zo zisťných dôvodov nechceli na to pristúpiť. Väčšina sa zľakla finančného nákladu na stavby a práce, pretože išlo o komplex stavieb, ktoré bolo treba vystať.

Na rađe je kultúrny dom

Po prediskutovaní celej záležitosti s výborom DO KSS, správou JRD a MNV a radou osvetovej besedy dohodli sme sa na tom, že našim družstevníkom musíme ukázať, že spoločnou dobre organizovanou prácou dajú sa „prenášať hory“, nie to ešte postaviť jednu ošipáreň alebo ovčín. Kým na jednej strane na jednotlivých schôdzach a podujatiach rozdiskutovali sme otázku výstavby a financovania vývojového strediska, zatiaľ na druhej strane veľmi silne sme rozvírili otázku výstavby osvetovej besedy, ktorá mala byť prvou stavbou socializmu u nás a mala slúžiť aj za vzor pre výstavbu vývojového strediska.

Výstavba kultúrneho domu stretla sa s veľkým záujmom u občanov. Na besedách, verejných hovoroch, názornou propagáciou a inými podujatiami hovorili sme o tom, ako by nám len bolo dobre, keby sme mali vyhovujúce priestory, v ktorých by sme mohli usporadúvať ochotnícke alebo profesionálne divadelné predstavenia, premietat filmy a konať aj iné kultúrno-osvetové podujatia.

Začali sme vydávať nástenné noviny „Brigádnik“, ktoré mobilizovali ľudí do práce. Na obyčajný výkres nakreslili sme aj prvé náčrtky budúceho kultúrneho domu, ba na lepšiu propagáciu urobili sme z dreva aj maketu.

Akcia sa videla príliš veľká. Jedni prorokovali, že len na základoch budeme mať čo robiť do jesene, iní zas, že je to práca na štyri roky a tak ďalej. No „Brigádnik“ hovoril čosi iné: stavbu do prevádzky odovzdať na počesť 10. výročia oslobodenia našej vlasti slávnou Sovietskou armádou. Smelý cieľ. Veď do termínu ostalo len 13 mesiacov a 18 dní. Mnohí sa nám z toho termínu smiali a neverili tomu. Iní zasa pokyvovali hlavami a hovorili, že by sa to mohlo uskutočniť, ale museli by sme robiť dňom i nocou.

Rozličné názory našich ľudí rozriešila a jasný cieľ stavby vytýčila komisia, ktorá mala na starosti výstavbu kultúrneho domu a ktorú tvorili členovia MNV, DO KSS, JRD a aktivisti OB, teda členovia veľmi pohybliví, s dobrými

organizačnými schopnosťami a s pevným úmyslom plánované dielo dokončiť do určeného termínu.

Začalo sa pracovať. A neuveriteľné! Výkop pod celým domom urobili sme za jeden a pol dňa a betónovanie základov až po sokel za 10 dní. Táto práca rozhodla o úspechu nášho diela. Zmenili sa hlasy ľudí, „Brigádnik“ vyzval občanov k zvýšenej aktivite pri vození materiálu, aby sme ho do okopávok mali na mieste. Zjavili sa i prvé fotografické zábery zo stavby, ktoré značne upevnili pracovnú morálku občanov. „Brigádnik“ chválil, ale i hanil. Na pracovisku vyhrával gramofón, ktorý obsluhovali členky osvetovej besedy. Veru nebola to náhoda, keď sme z 270 obyvateľov mali na pracovisku aj 124. Tu sme museli prácu dobre organizovať, aby každá pracovná sila bola účelne využitá a aby sa zbytočne nestratila ani jedna brigádnická hodina. Vysoká pracovná uvedomenosť a láska k dielu, ktoré tvoríme, ukázala sa najmä pri vození tehál, ktoré sme dovážali zo vzdialenosti 25 km. 120 000 tehál doviezli sme za jeden týždeň! Prácu sme organizovali na smeny denné i nočné, a to tak, že denná brigáda menila nočnú a opačne.

Vysoká pracovná morálka ukázala sa na všetkých pracovných úsekoch a brigádnici, ktorí prišli pracovať, pracovali nie na hodiny, ale úkolove, pričom podávali veľmi krásne a vysoké pracovné výkony. Prvú zábavu sme mali už vo vyvakovanej klubovni na Silvestra v tomto roku, aj klubovňu, ešte nevydlaždenú, začali sme už využívať na kultúrno-osvetové ciele. Pracovali sme celú zimu. Plánovaný termín chceli sme za každú cenu dodržať. V jarných mesiacoch zapli sme naplno. Rozvírili sme záväzkovú akciu na počesť 10. výročia oslobodenia ČSR Sovietskou armádou, využili sme propagáciu, hovory na pracovisku, vydávali sme „Brigádnika“, v ktorom sme určovali ciele na jeden týždeň. Práca sa stupňovala takým tempom, ako sa približoval určený termín. K tomu nám pribudla aj príprava na otvorenie novopostavenej budovy. Naši starí ochotníci nesúhlasili s tým, aby prvé divadelné predstavenie hral niekto iný ako náš súbor. Začalo sa teda úporné nacvičovanie v nočných hodinách, keď skúšky sa začínali o 10. hodine večer a končili sa po polnoci. Na členoch komisie i občanoch začínali sa prejavovať i známky vyčerpanosti. No nepovolili sme a cieľ sme dosiahli.

8. mája 1955 na počesť 10. výročia oslobodenia našej vlasti slávnou Sovietskou armádou dali sme do prevádzky priestranný poschodový kultúrny dom, v ktorom sme umiestili obchod so skladištom, pohostinstvom a pivnicou, kanceláriu MNV a JRD a osvetové priestory pozostávajúce z čítárne, klubovne, veľkej sály pre 250 stoličiek, javiska s nadstavbou, šatne pre obecnosť a hercov a vonkajšieho príslušenstva.

Všetci sme sa tešili z vybudovaného diela. Nik neľutoval 35 000 brigádnic-kých hodín, odpracovaných na tejto stavbe zadarmo. Každý v nej videl kus svojho ja, cítil v nej tlkot svojho srdca. Dnes by si naši občania tento stánok kultúry za nič na svete nedali. Prirástol im k srdcu, radi ho navštevujú, lebo v ňom každý nájde to, po čom túži, či je to už radosť alebo poučenie.

Stavba kultúrneho domu presvedčila našich občanov-družstevníkov o tom, že správnou organizáciou práce a pracovným nadšením dá sa z pomerne malých nákladov vybudovať vývojové stredisko, na ktorom od roku 1955 vybudovali ovčín, ošipáreň, kravín, hydináreň, sklad pre materiál a umelé hnojivá, 4 silážne jamy kubatúry 500 m³.

Organizovanie práce v osvetovej besede

Otvorením priestorov v novom kultúrnom dome pretvorila sa naša doterajšia osvetová izba na osvetovú besedu. Stúpili aj požiadavky našich občanov. Hľad po kultúre a kultúrno-osvetových podnikoch ukazoval sa denne. Požiadaviek a túžob bolo čím ďalej tým viac. Takto nás naši občania postavili pred problém, ako organizovať a usmerňovať kultúrny život v našej obci, aby sme splnili všetky túžby a požiadavky našich občanov?

Doterajšia rada osvetovej izby, pozostávajúca zo 4 členov a troch lektorov, sa zišla a za pomoci dedinskej organizácie strany, správy JRD a MNV prediskutovala celý ďalší život, organizáciu a riadenie práce v našej osvetovej besede.

Miestny národný výbor na prvom zasadnutí po otvorení osvetovej besedy pridelil osvetové priestory do správy, používania a riadenia osvetovej rade, na čele so správcom osvetovej besedy. Prišli sme k uzáveru, že nijaký osvetový pracovník, čo ako schopný, nedosiahne nič, ak nemá okolo seba ochotných spolupracovníkov, lebo časom sa vyčerpá, stratí chuť do práce a odíde znechutený do ústrania.

A tak sme okolo doterajšej rady OB združili čo najväčší počet schopných ľudí, ktorí majú radi kultúru a budú jej venovať všetko svoje úsilie a schopnosti.

V obci nemáme mnoho dedinskej inteligencie. Je tu len jednotriedka a medzitým bola zrušená aj výskumná stanica, čím nám z obce odišlo niekoľko osvedčených spolupracovníkov na poli osvety. Museli sme začať odznova. Mali sme už vyspelých družstevníkov, pracovníkov na ŠM, ktorí prišli k nám namiesto výskumnej stanice, mládežníkov a ochotných pracovníkov v ľudovej umeleckej tvorivosti z radov dospelých občanov i členov ČSM. Pozvali sme si ľudí na besedu, vysvetlili im plány ďalšej práce a boli sme milo prekvapení, že nikto neodriekol pomoc. Takto naša osvetová beseda má dnes silný káder spolupracovníkov, ktorí čestne, ochotne a svedomite plnia všetky svoje úlohy v rámci plánu činnosti na jednotlivé štvrťroky.

V riadení a usmerňovaní práce môžeme sa celkom spoľahnúť na svojho zástupcu súdruha Pavla Antalíka, skupinára na ŠM, súdruha P. Halašiho, člena JRD, súdruha Stankoviča, kováča na JRD, na súdružku Blahovú, predavačku v Slovenskej knižnici, súdruha Páleša, murára na vývojovom stredisku JRD, a na ostatných spolupracovníkov. Utvorili sme dvanásťčlennú radu osvetovej besedy, v ktorej sú zástupcovia všetkých masových organizácií a ktorá sa

pravidelne schádza raz štvrtročne pri vyhodnocovaní plánu činnosti za obdobie a pri zostavovaní plánu na budúci štvrtrok. Z rady osvetovej besedy utvorili sme užšiu radu osvetovej besedy, ktorá sa schádza pravidelne dva razy do mesiaca. Naplno pracuje lektorský sbor, ktorý „obhospodaruje“ všetky prednášky, okrem tých, čo nám prideliuje okresný dom osvetu alebo iné organizácie v okrese. Musím však poznamenať, že za štvrtrok dostávame zo strany okresu pomoc len pri niekoľkých podujatiach (3-4), pričom všetky ostatné kultúrno-osvetové podujatia si nielen sami plánujeme, ale aj zorganizujeme.

Statočne pracujú vedúci krúžkov, už či divadelného, bábkového, krúžku stolného tenisu, spoločenských hier, rozhlasového, názornej propagácie, foto-krúžku, krúžku chovateľského, ovocinárskeho, čitateľského, šikovných rúk, ako i vedúca klubovne mládeže.

Takto sme prácu našej osvetovej besedy zorganizovali na širokej masovej základni, lebo vieme, že naša kultúra nie je len pre jednotlivcov, ale pre široké masy pracujúcich.

Dbáme o konkrétnosť našich kultúrno-osvetových podujatí, lebo všetky vyplývajú z potreby nášho života v obci a citlivo reagujú na mentalitu a zmýšľanie našich ľudí.

Správne a účelne volíme priliehavé formy a metódy osvetovej práce, lebo sme presvedčení, že ak osvetová práca nemá určitý cieľ, je nekonkrétna a zbytočná.

Pri všetkých osvetových podujatiach usilujeme sa o spojenie denného života s otázkami politickými, hospodárskymi a kultúrnospoločenskými, lebo len takáto osveta môže priniesť bohaté ovocie a uspokojenie, že sme ju nerobili nadarmo.

Pri našich kultúrno-osvetových podujatiach dbáme predovšetkým o vysokú stranickosť, pretože sme presvedčení, že všetko naše konanie vychádza z uznesení našej strany a vlády a že bez tohto znaku by naša osveta nemohla plne slúžiť našej spoločnosti, lebo by bola pre našu socialistickú spoločnosť nepotrebná a zbytočná.

Plánovanie — základ úspešnej práce

Z týchto základných znakov, zo stranickosti, masovosti, pravdivosti a konkrétnosti, vychádzajú všetky naše kultúrno-osvetové podujatia, na ktoré sa zameriavame pri zostavovaní plánu na jednotlivé štvrtroky, pričom hlavné potreby a úlohy na určité obdobie nám určuje DO KSS, správa JRD, MNV a masové organizácie.

Pri pláne práce nikdy nepočítame s takými akciami, o ktorých už vopred vieme, že sa nesplnia alebo sú pre nás nepotrebné. Plánujeme len také akcie, o ktorých vopred vieme, že občania budú mať o ne záujem, že sú potrebné pre zlepšenie hospodárenia, pre politický rozhľad a kultúrny rast našich občanov.

Aby sme osvetou mohli splniť výchovné a vzdelávacie ciele, za pomoci Osvetového ústavu v Bratislave urobili sme medzi našimi občanmi výskum záujmov a potrieb obyvateľstva v oblasti vzdelávania. Akcia sa u občanov stretla s veľkým záujmom. Všetci ju prijali s tým vedomím, že pomôžu zlepšiť prácu našej osvetovej besedy v prospech každého občana, vedeli, že postupne budú realizované všetky ich požiadavky a záujmy.

Neverili sme, že táto akcia bude mať pre plánovanie a najmä pre priame riadenie osvetových podujatí taký význam, ako sa to v skutočnosti prejavilo. Veď z tejto dotazníkovej akcie sme sa dozvedeli, o čo všetko sa naši občania zaujímajú, aké názory majú na uskutočnené divadelné a filmové predstavenia, aké knihy radi čítajú, na aké filmy najradšej chodia, čo by chceli vedieť z poľnohospodárskej, zdravotníckej, politickej a spoločenskej osvety, aké kurzy by chceli navštevovať, v akých krúžkoch by chceli pracovať ap. Celý rozbor záujmov; keď sme to všetko zosumarizovali, dostali sme počet občanov, ktorí mali spoločný záujem o určitú tému, alebo druh osvetového podujatia. Videli sme, že keď určitú prednášku, hovor, večer otázok alebo iný druh osvetového podujatia zaplánujeme, aký budeme mať približný počet návštevníkov. Vedeli sme, že takýmto plánovaním a zabezpečovaním určitého osvetového podujatia splníme nielen túžbu občanov, ale i výchovnovzdelávací cieľ a zvýšime kultúrny rozhľad občanov.

Pri zostavovaní plánu plne sa opierame o pripomienky našej DO KSS, najmä pri politickej časti plánu, o požiadavky nášho JRD, hlavne zo stránky hospodárskeho upevnenia a vzdelania našich občanov — družstevníkov. Opierame sa i o požiadavky MNV pri plánovaní hovorov o otázkach výstavby a úpravy našej obce, pri zabezpečovaní plnenia inkasa a rozličných iných podujatiach. Prihliadame aj k práci masových organizácií, ktorým do plánu prijímame všetky akcie v záujme verejno-osvetovej činnosti. Naše masové organizácie plne podporujeme aj v ich vnútroorganizačnom živote a pomáhame im už či miestnosťou, vykúrením, osvetľovaním, alebo vypožičiavaním inventára. Keďže naša obec má len 270 obyvateľov, súbory a krúžky vytvárame výlučne pri osvetovej besede, kde sa plne rozvíjajú a v ktorých pracujú i členovia masových organizácií. Všetky krúžky a súbory našej osvetovej besedy majú zaručenú dobrú činnosť i po finančnej stránke, a to preto, že sa nám nestratí ani korunka. Pravda, na druhej strane plným právom si vyžadujú všetku pomoc, už či v technickom vybavení alebo pri využívaní priestorov osvetového zariadenia.

Ak osvetová beseda chce vyvíjať dobrú činnosť a ak chce, aby do priestorov osvetového zariadenia ľudia radi chodili, musia byť útulné, vkusné, čisté a v zime teplé. Ak chceme dať do prevádzky napr. klubovňu mládeže, musíme ju vybaviť nejakým inventárom, aby sa tu dalo niečo robiť a aby deti a mládež sem rada chodila. K tomu sú zasa potrebné základné finančné prostriedky. No tu zasa stojí pred nami otázka: Kde ich vziať, ak na pôde OB nepracujú nijaké

krúžky LUT a ak sa nekonajú kurzy. Na zábavách na malých dedinkách sa obyčajne prerobí a na prednášky, hovory, večery otázok a odpovedí, výmeny skúseností nemôžeme vyberať vstupné.

Z týchto dôvodov všetky krúžky v našej obci pracujú v rámci osvetového zariadenia, pričom masové organizácie sa zaviazali navštevovať ich a byť ich členmi. Takto aj všetky príjmy z činnosti súborov a krúžkov sa riadne evidujú v pokladnici OB. Len takto sa u nás mohlo stať, že do 31. XII. 1958 urobila naša OB (pri 270 obyvateľoch) asi 18 000-korunový obrát a značne rozšírila svoj inventár. Pritom masové organizácie vnútorne pracujú po svojej linke a na krytie svojich výloh majú k dispozícii sumu, ktorá im ostáva z príspevkov.

Niektorí by azda mohli namietat, že takto ubíjame masovú organizáciu. Nie, neubíjame ju, ale práve takouto organizáciou jej umožňujeme širší rozvoj, pretože všetku svoju prácu môže vyvíjať na celej pôde OB a využívať všetok inventár. Príklad: Členovia ČSM chcú skladať Fučíkov odznak. OB je povinná zakúpiť pre nich potrebné množstvo kníh do ľudovej knižnice a požičať im ich. Je povinná dať im k dispozícii podľa zadeleného plánu prevádzky aj miestnosť, kúrenie, osvetlenie, vyčistenie a v spolupráci s OV ČSM zabezpečiť pre nich schopného lektora.

Tak masová organizácia, ktorá si samostatne plánuje svoju vlastnú činnosť, nemá starosti o nič, len o túto svoju činnosť, čiže OB jej umožňuje lepšie pracovať a zapájať sa do života na každom úseku práce.

Tento spôsob už praktizujeme dva roky a veľmi sa nám osvedčil. Jeho dobré stránky ukázali sa i v októbri minulého roku pri výmene skúseností v riadení a usmerňovaní kultúrno-osvetovej práce medzi našou osvetovou besedou a OB vo V. Teriakovciach. Ukázalo sa práve to, že kým v takýchto malých obciach pracujú krúžky pri masových organizáciách, OB si nevie zaťažovať nijaké zariadenia a pomôcky, a celé jej finančné hospodárenie vyčerpá starostlivosť o futbalový klub, a nie o všestranný rozvoj kultúrno-spoločenského života.

Náš plán, schválený zástupcami všetkých masových organizácií, výborom DO KSS a radou MNV, je právoplatný pre prácu na celý štvrtrok. Plánu sa prísne pridriavame. Neradi robíme také veci, ktoré nie sú v pláne. Plán porušujeme len v ojedinelých, najmä pri aktuálnych politických a hospodárskych udalostiach.

Plán práce pravidelne v užšej rade OB a za prítomnosti zainteresovaných lektorov a vedúcich krúžkov mesačne vyhodnocujeme a kontrolujeme. Kontrola plánu je veľmi dôležitá aj pri plnení osvetových podujatí. Nestačí nám len veľká tabuľa, na ktorej sú podľa jednotlivých odvetví poznačené kultúrno-osvetové podujatia v určitom mesiaci. Je potrebné, aby sme plnenie plánu a každú akciu riadne prediskutovali a vyhodnotili, či sme ju nerobili nadarmo, či dosiahla určený výsledok a či na ňu v budúcnosti budeme môcť nadviazať ďalšiu akciu, aby sme takto akciu ukončili a dosiahli aj hlavný vytýčený cieľ.

Prv než by sme použili nejakú metódu alebo formu pre kultúrno-osvetové podujatie, určíme si cieľ, čo chceme našim občanom povedať, čo chceme určitým kultúrno-osvetovým podujatím dosiahnuť.

Napríklad po trojročnom hospodárení nášho JRD sa nám ukazovalo, že i keď naše JRD dosahuje pomerne dobré hospodárske výsledky, predseda by mohlo svoju prácu výrazne zlepšiť, ak by sa vyvarovalo niektorých chorôb, ktoré sú u všetkých družstiev v začiatkoch v podstate rovnaké. O niektorých nedostatkoch sme vedeli, niektoré spomínali členovia na pracovisku a niektoré nedostatky si mnohí členovia a funkcionári nechceli priznať. Rozhodli sme sa preto urobiť večer otázok a odpovedí na tému: Čo sa mi páči a nepáči v našom JRD.

Prv než sme sa rozhodli zverejniť túto akciu, dôkladne sme sa na ňu pripravili, aby sa nám večer nezvrhol v nejaké osobníčkárstvo, ohováračstvo a aby sme touto akciou náhodou neurobili viac zla než osohu. Téma bola veľmi ošemetná. Vedeli sme však, že základ hospodárenia nášho JRD je dobrý a keď správne zorganizujeme najmä vysvetlenie určitých otázok a po nich odstránime všetky nedostatky, urobíme veľký kus práce na upevňovaní nášho JRD. Poradili sme sa s výborom DO KSS i so správou JRD. Výbor DO KSS plne súhlasil s akciou a sľúbil nám všestrannú pomoc.

Akciu sme zverejnili rozhlasom a nástenkou v propagačnej skrinke. Nabádali sme členov JRD, aby sa pýtali na všetky nejasnosti a aby poukázali na všetky chyby, ktoré sa im podľa vlastného úsudku nepáčia.

Keďže to bol prvý večer otázok a odpovedí, pripravili sme sa naň aj technicky. Vedeli sme, že členovia nám osobne neodovzdajú lístky s otázkami, a preto sme chceli zachovať anonymitu. Družstevníci mali svoje lístky s otázkami vhodiť do upravenej propagačnej skrinky. Určili sme termín ukončenia zberu otázok a propagovali sme deň a hodinu, kedy sa večer uskutoční.

Na prvé otázky sme čakali 5 dní. No jedno ráno sme našli v skrinke už dva lístky s prvými otázkami. V nasledujúcich dňoch až do termínu sa ich nazbieralo 26. Niektoré boli podobné, niektoré rozličné. Po určenom termíne sme otázky zobrali, zvolali sme výbor strany, správu JRD a užšiu radu OB a tu sme jednotlivé otázky prediskutovali a na ich vysvetlenie určili jednotlivých funkcionárov JRD.

Večer pri vysvetľovaní otázok miestnosť naplno obsadili nielen členovia JRD, ale aj ostatní občania. Jedni prišli zo zvedavosti, čo je to vlastne za podnik, iní si prišli vypočuť odpovede na otázky, ktoré azda sami vhodili do skrinky. Po odpovediach správca OB zhrnul výsledky večera otázok a odpovedí a poukázal na závažnosť problémov a najmä na nedostatky, ktoré treba odstrániť, aby sa zlepšilo hospodárenie nášho JRD i pracovná morálka družstevníkov.

Čo sme vlastne týmto večerom dosiahli a ako sme tým JRD pomohli? Do mesiaca sa odstránilo chovanie viac kusov dobytky na záhumienkoch. Doteraz si totiž mnohí družstevníci chovali 2-3 kusy hovädzieho dobytky.

Zlepšili sme starostlivosť funkcionárov o výkon verejnej funkcie, na večere sa poukázalo na niektoré ich nedostatky. Doteraz niektorí, aj keď vydali nariadenie, že záhumienky sa budú obrábať po skončení poľných prác a v určených dňoch, predsa prví odišli v iných dňoch na svoje záhumienky a tak porušili dohodu. To malo zlý vplyv na pracovnú morálku ostatných družstevníkov, lebo keď videli, že funkcionár môže, išli aj oni. Odstránili sme aj tento nedostatok. Zlepšilo sa zaeľovanie do práce, a to tak, že všetci nečlenovia najneskoršie o pol 7. hodine, v lete o 6. hodine vedeli, kde budú pracovať. Vyriešili sme orbu záhumienkov. Predtým si najprv poorali tí, čo chovali záprah, a tí ostatní, čo nechovali, ostali pozadu, ba niekedy sa im na jesennú orbu nedostalo času. Teraz sa zaviedlo oranie záhumienkov podľa poradi, ako za sebou nasledovali, bez ohľadu na chovateľa záprahu. V troch prípadoch sme odstránili aj nadmerné záhumienky (vyššie až o 25 a). Zahryzli sme aj do problému odmeňovania podľa úžitkovosti v živočíšnej výrobe, ktoré v tom čase u nás nebolo ešte zavedené.

Takto sme večerom otázok pomohli nášmu JRD upevniť hospodárstvo, zlepšila sa organizácia práce a pracovná morálka, čo sa očividne prejavilo na doplatkoch, z ktorých všetci členovia mali úprimnú radosť.

Večer otázok a odpovedí zorganizovali sme aj na tému: Radí nám lekár. Postupovali sme podobne ako predtým, nebáli sme sa už nejakých výkyvov a prejavov osobníčkárov alebo hnevu človeka na človeka. Tento večer otázok a odpovedí sme zaradili na zakončenie kurzu prvej pomoci, ktorý absolvovalo 37 poslucháčov.

Tu sme mali ešte väčšiu účasť občanov a aj väčšie množstvo otázok. Bolo ich až 58. Na zodpovedanie otázok po dohode s obvodným lekárom sme pozvali lekárov-odborníkov, a to dr. Paulíniho, primára interného oddelenia, dr. Fabulu, primára ženského oddelenia, a ošetrujúceho lekára dr. Losa.

Radosť sme mali z toho, že na tento večer prišli aj občania vyše 70-roční. Odpovede na otázky trvali vyše štyroch hodín, ale večer, okrem lekárov neunavil nikoho. Ba po skončení odpovedí bola ešte takmer hodinová debata k témam, ktoré sa vyskytli k odpovediam. Touto akciou sme pomohli zdokonaľiť vedomosti našich občanov zo zdravotníctva, upevnili sme v nich dôveru k lekárskej vede a k nemocniciam, najmä čo sa týka ženských chorôb a pôrodnictva, poukázali sme na význam prehliadok tehotných žien a kontrolu nemocných po vyliečení, napr. na TBC, žltáčku a pod. Lekári oboznámili prítomných aj s najnovšími metódami liečenia pomocou rádioizotópov. Bol to pekný a poučný večer. Všetci z neho odchádzali spokojní a nikto neľutoval, že už bolo 35 minút po polnoci.

Prehliadkou módy a predajom textilu pred touto prehliadkou umožnili sme našim ženičkám pozrieť sa, aké vkusné, kvalitné, účelné a pritom pomerne lacné výrobky vyrábajú naši robotníci v závodoch, ktorým zasa my musíme vrátiť ich ochotu a pracovitosť bohatým stolom a väčším množstvom poľnohospodárskych výrobkov.

Usporiadali sme aj večer hygieny na dedine, zdravého a hygienického bývania, mechanizácie domácnosti, ktorá najmä našim družstevníckam značne pomohla pri zrýchlení a skvalitnení ich domácej práce, aby sa mohli čo najlepšie a najviac venovať práci v poľnohospodárstve.

Tento večer a k tomu ešte dve prednášky s filmom usporiadali sme preto, lebo naši družstevníci sa postupne stávali zámožnými ľuďmi. Plné doplatky dávali predpoklad na to, aby sa zlepšila ich bytová kultúra, obliekanie a zariadenie domácnosti. Aj táto akcia zapustila dobré korene. Denne sme sa stretávali s plnými vozmi nového nábytku. Takmer všetky staré pece na pečenie chleba vyhádzali z kuchýň a zariadili si ich moderne. Aj zariadenie izieb sa veru zlepšilo a keby ste sa išli pozrieť do našich domácností, mnohí by ani neverili, že sú na dedine. Hovorili o tom i súdružky zo Sýrie, ktoré po ceste v našom okrese k nám zavítali a po prehliadke dediny nakukli aj do niektorých domácností.

O zlepšení bytovej kultúry najmarkantnejšie hovoria čísla. Dnes v každej domácnosti máme rádio, elektrických práčok je v dedine 22, elektrických rúr 12, 3 chladničky, 1 klavír, 5 áut, 6 vysávačov a mnoho iných elektrických spotrebičov. O rastúcej túžbe po zdravom a peknom bývaní svedčí najlepšie skutočnosť, že v obci sa stavia 25 nových rodinných domčekov, a stavajú ich práve bývalí deputátnici na veľkostatku, teraz robotníci na ŠM a družstevníci. O rastúcom blahobyte svedčí aj skutočnosť, že za uplynulé tri roky sa v našej obci opravilo 45 domov.

Aj na tomto rozmachu má značný podiel naša osvetová práca, ktorá dobrou propagáciou jednotlivých spotrebičov nielen nákrešom, grafom, ale najmä praktickou besedou, ako narábať s vysávačom, pričom sme vysávač doniesli do kultúrneho domu a ukázali, ako sa s ním narába a akú pomoc poskytuje domácnosti, prispela k tomu, že sa bytová a spoločenská kultúra u nás zlepšila na nepoznanie.

Neobišli sme ani jednu z najnovších foriem práce, formu výmeny skúseností. Robili sme ju na tému o živočíšnej výrobe, kde si vymieňali svoje skúsenosti naši družstevníci s družstevníkmi z Vyšnej Pokoradze, s ktorými v družstevnom hospodárení súťažia. Keďže to bola prvá akcia tohto druhu, za pomoci DO KSS prizvali sme na ňu aj družstevníkov z okolitých družstiev a správcov OZ, aby tu názorne videli, ako sa táto akcia prakticky uskutočňuje a aké ciele sa ňou sledujú. I keď sme túto akciu robili po prvý raz, podarila sa nám. Po referátoch o živočíšnej výrobe v oboch družstvách vymieňali si tu družstevníci svoje skúsenosti a výsledok bol ten, že naše JRD vyzvalo svojho partnera na súťaž dosiahnuť dojivosť 2100 litrov na ustajnenú kravu, dosiahnuť 5,20 kg vlny z jednej ovce, čo naše družstvo v tomto roku aj dosiahlo, ďalej v prírastku 1,10 kg u teliat a u ošípaných 0,90 kg. Jeden bod súťaže sa viazal aj na najlepší odstav plemenných baranov, ďalej na zabezpečenie krmovín a pravidelných kŕmnych dávok a silážovanie.

Rozvinuli sme zdravé súťaženie medzi družstvami, ktoré sa pravidelne

štvrtročne vyhodnocuje na oboch JRD, a tým sme zlepšili stav živočíšnej výroby, čo sa odzrkadľuje na plnení plánu zmluvných a nadzmluvných dodávok.

Podobný večer výmeny skúseností robili sme aj na tému: Riadenie a usmerňovanie kultúrno-osvetovej práce medzi našou OB a OB vo V. Teriakovciach. Tu sme sa navzájom poučili a čo najhlavnejšie, nadviazali sme úprimnú družbu našich osvetových zariadení vo výmere podujatí a vzťahu ochotníckych osvetových pracovníkov oboch osvetových zariadení.

Zimné obdobie pravidelne využívame na zvýšenú osvetovú starostlivosť, ktorou chceme našich občanov nielen poučiť, ale i pobaviť.

Krúžky — strediská tvorivej práce

Keďže sme úspešne ukončili trojročnú DŠP, v tomto roku prešli sme na odborné školenie členov JRD, a to v chovateľskom a ovocinárskom krúžku. Do krúžkov, najmä chovateľského, prijali sme pracovníkov ŠM pracujúcich v chovateľskej skupine. Pod odborným vedením okresného zootechnika získavajú tu členovia krúžku odborné vedomosti v chove ošipaných a vymieňajú si svoje skúsenosti s pracovníkmi ŠM.

Ovocinársky krúžok založili sme preto, lebo náš kraj má priaznivé podmienky na pestovanie ovocia. Pri novostavbách rodinných domčekov zakladajú sa pomerne veľké sady. I družstvo vysádza postupne všetky voľné plochy ovocnými stromčekmi. Preto je potrebné, aby sa to robilo odborne, za usmerňovania odborníka. Veríme, že aj týmto podujatím značne pomôžeme našim občanom v boji proti ovocným škodcom, naučíme ich správne ošetrovať ovocné stromčeky. Praktickými prácami a ošetrovaním v sade pomôžeme vypestovať zdravé ovocie, ktoré je také potrebné pre naše národné hospodárstvo.

Nezabúdali sme ani na naše ženy. Svedčí o tom kurz strihov, prvej pomoci, kurz šitia a teraz budeme robiť kurz varenia a diétného stravovania. I tu sa značne rozšíril obzor našich gazdiniek. Nejedna sa tu naučila základným strihom a prácam so strojom, čím si pomôže pri rozličnom prešívaní najmä na deti. Zlepší sa i varenie, ktoré je aj tak na vysokom stupni. Ale darmo, nová doba, nové recepty. Každý týždeň sa pečie niečo nového nielen podľa kuchárskych knížiek, ale aj podľa receptov Slovenky, ktorú naše gazdinky hojne odoberajú a rady čítajú. Zlepší sa i základné stravovanie v čase diéty pre chorých, čo iste pomôže k urýchlenu uzdraveniu obyvateľov a urýchlí ich návrat na pracoviská, už či v JRD, ŠM alebo v iných odvetviach. Tu naša OB úzko spolupracuje s VŽ. Pomáha našim ženám splniť všetky ich želania.

V minulých obdobiach usporiadali sme i jazykové kurzy ruštiny, čím sme našich občanov oboznámili s jazykom našich osloboditeľov a učiteľov.

Popri náučnej časti organizujeme i radosťné chvíľky pre našich občanov, mládež a deti. Svedčí o tom najmä ochotnícke divadlo, v ktorom sústavne

a pravidelne pracujeme. Naši ochotníci sa neschádzajú len náhodne od divadla k divadlu, ale sústavnou činnosťou a plánovaným repertoárom dosiahli už značný pokrok na tomto úseku, čo dosvedčuje najmä výpravné scénovanie hry Radúz a Mahuliena, Figliar Matej, Domov je u nás atď. Za tri roky zahrali sme 9 premiér a 18 predstavení, spolu so zájazdmi. Súbor sa sústavne zaoberá aj kolektívnym štúdiom jazykovej kultúry, dramaturgiou, inscenáciou a ostatnými dôležitými prvkami pre pekný javiskový a scénický prejav.

Po divadle sa neholduje alkoholu. To je pre nás neznámy pojem. Pravda, nemôžeme povedať, že by sme nejakým iným spôsobom neodmenili našich ochotníkov, ktorí sa trikrát v týždni pravidelne schádzajú a pracujú. Po uplynulej sezóne darovali sme niekedy každému členovi album s venovaním a s fotografiami z divadelných hier, inokedy sme šli spoločne na výlet, pričom každému členovi sa hradila cesta ta i späť. Za uplynulé dva roky nedávali sme nijakú odmenu, preto t. r. šli sme na trojdňový výlet do Tatier, kde sme jeden deň venovali prehliadke Tatier, druhý deň sme sa šli pozrieť na slávnosť piesní a tancov do Východnej a tretí deň sme venovali prehliadke Dobšinskej ľadovej jaskyne a kúpaniu sa v Itrone. Teda užitočné s dobrým. Potešiteľné bolo aj to, že i rodičia s týmto spôsobom morálnej odmeny plne súhlasia a radi púšťajú svoje deti na divadelné skúšky.

Veľa radosti sme urobili nielen našim chlapcom a dievčatám, ale i dospelým občanom stolným tenisom, ktorý sa hráva v šatni pre obecnosť, a tak je táto miestnosť takmer každý večer v prevádzke.

Aj zakúpené spoločenské hry obveselia v nedeľu a vo večerných hodinách nielen mládež, ale i dospelých. Medzi chlapcami najväčšiu obľubu si získal šach, pre ktorý sme utvorili zvláštny krúžok pod vedením skúseného šachistu súdruha Labára, robotníka na ŠM. Krúžok už dvakrát uskutočnil simultánny turnaj, o ktorý bol veľký záujem.

Ženy pred schôdzami JRD alebo inými podujatiami rady si zahrajú mlyn, „človeče, nezlob sa!“ a iné stolové hry. Chlapci zas hrajú stolný tenis, futbal, hokej, automobilové preteky a iné.

Pre pestovanie spoločenských hier ešte pred dvoma rokmi vytvorili sme samostatný útvar pri osvetovej besede — klubovňu mládeže. Myšlienka sa zrodila cez vianočné prázdniny, keď bol u nás veľmi sychravý čas. Deti nemohli von. Voda, blato na každom kroku. Otvorili sme im preto klubovňu, vykúrili ju. O dozor sa starala pionierska vedúca, tiež študentka, a deti sa tu hrali celý deň. Podobne sme to praktizovali aj počas ostatných prázdninových dní. Na hru v klubovni si deti veľmi navykli a už ráno o 9. hodine ich tam bolo plno. Z ich radosti mali sme aj my radosť a uvažovali sme o tom, čo všetko by sa dalo ešte urobiť, aby sme deti správne podchytili a výchovne na ne pôsobili. Po prázdninách nezabudli sme na klubovňu mládeže. Pokračovali sme v práci v nedeľných popoludniach. Aj tie usmerňujeme plánovite a cieľavedome. Nedeľné popoludnia netrávia deti len pri spoločenských hrách, ale premietame im aj krátke filmy, organizujeme rozprávkové popoludnia, kde im

teta Zuza a teta Jola čítajú rozprávky, premietajú diafilmy a usmerňujú ich prácu a zábavku po celé nedeľné popoludnia. Deti majú z týchto nedeľných popoludní veľkú radosť a my ich tu môžeme veľmi dobre usmerňovať. Deti sa tu učia kolektívnemu životu, spoločenskému správaniu sa, ušľachtilým hrám, počujú poučné a výchovné rozprávky, vidia výchovné diafilmy a skladajú rozličné stroje za pomoci skladačky Technostav. V letnom období budúceho roku prácu detí rozšírime o sekciu cyklistickú, s deťmi budeme na bicykloch chodiť na vychádzky a na rekreáciu, budú sa kúpať a čiastočne zapájať i do všeužitočných prác v JRD. Rodičia si prácu v klubovni najmä cez zimu nevedeli vynachváliť. Veď dieťa im tam bolo pod starostlivým dozorom skupinovej vedúcej alebo inej členky rady OB a nemuseli sa báť, že behá po plačkavine alebo sa kľže po slabo zamrznutej Rimave. V diskusii o Liste ÚV KSČ matky navrhli, aby sa naša klubovňa mládeže starala aj o celodenný život detí počas letných prázdnin. Na jej činnosť rady prispejú aj nejakou finančnou pomocou. V kolektíve spolupracovníkov nájdeme cestu k vyriešeniu i tohto problému.

Klubovňu detí a mládeže neustále dopĺňujeme zariadením a pomôckami. Aj teraz dedo Mráz donesie všetkým deťom do klubovne mládeže hračky takmer za 500 Kčs, ktoré sme zakúpili z činnosti našej OB.

Veľmi účinným pomocníkom pri názornej propagácii je fotokrúžok. Z výťažkov kultúrno-osvetových podujatí sme si zriadili kompletne laboratórium, v ktorom nám chýba len vodovod. Aj ten by sa dal do OB zaviesť, ale náklad by činil asi 25 000 Kčs, a toľko peňazí ešte nemáme. Fotokrúžok viedol podnik-fotografista, teda odborník, ktorý práci vo fotokrúžku dal odborný základ. Spočiatku sme mali dva krúžky, jeden pre dospelých a druhý pre deti a mládež. Krúžok mal 18 členov.

Veru nejednu radosť pripravil malý Laco Burák, vtedy ešte žiak 5. triedy NŠ, ktorý nielenže vyfotografoval družstevníkov na pracovisku, ale už večer boli obrázky vyvesené aj v propagačnej skrinke s príslušnou legendou. Fotokrúžok chválil, ale i hanil, povzbudzoval a nadchýnal do ďalšej práce už či našich družstevníkov alebo brigádnikov pri plnení akčných programových plánov alebo pri iných akciách.

Náš fotokrúžok sa obzvlášť vyznamenal v deň volieb, keď o 9. hodine vyfotografované zábery boli o 11. hodine zverejnené v propagačnej skrinke a v tom istom čase boli aj v okresnom meste na ONV. Bola to obdivuhodná pohotovosť. Pracovalo sa radostne a s cieľom čo najskôr urobiť vydarené obrázky, vystaviť ich a doručiť na okres. Krúžok chcel nepriamo poraziť fotokrúžky v okresnom meste, lebo prvý dopravil zväčša obrázky z manifestčných volieb na ONV.

Túžbu našich občanov po filmových predstaveniach sme splnili pred štyri a pol rokmi, keď za dobrú činnosť našej CJB dostali sme 16-mm zvukový premietací prístroj. Za premietачa sa hlásil najstarší člen rady OB súdruh Stan-kovič, kováč a traktorista na ŠM. Tento súdruh má veľkú lásku k strojom,

ktoré sám opravuje, a teší sa, keď pridelené stroje má vo vzornom poriadku. Vedel som, že prístroj, ktorý bol na generálke, nemôže byť v lepších rukách. Poslali sme ho aj na trojdňové školenie premietачov. Sám študoval príručky o premietaní a mechanike prístroja, ktorý obsluhoval. Stal sa z neho naozaj vzorný premietач, ktorý si vie prístroj opraviť, udržiava ho v patričnom poriadku a od 1. VI. 1956 premietava pravidelne každý týždeň bez poruchy.

Stojí za zmienku, ako sme začali premietavať. Prístroj som odovzdal premietачovi so slovami: — Tu máte prístroj a usilujte sa, aby ste vlastnou prevádzkou boli nielen sebestační, ale priniesli aj nejaký príjem do pokladnice OB. — Prisľúbil. Pre začiatok pýtal potrebné peniaze na zaplatenie prvého filmu. Nedal som mu ich. Zaplatil ho z vlastného a po vybratí vstupného dlžobu zlikvidoval a mal 20 Kčs zvyšok. Druhý film tiež tak predplatil a na tretí už mal peniaze. Takto sme začali s prevádzkou kina, na ktorú sme do dnešného dňa zakúpili všetky potrebné a rezervné súčiastky, previnovačku, lepiaci strojek, kotúče, gramofón, amplióny, platne, rezervné lampy a iné potrebné veci. Premietач mi pravidelne mesačne zúčtováva príjem a výdavok a vždy s hrdosťou odovzdáva i hotové peniaze do príručnej pokladnice.

Úspech v tomto vzdelávacom odvetví dosiahli sme a dosahujeme preto, lebo na čele tejto časti osvetovej práce stojí človek, ktorý je bezvýhradne oddaný svojej súkromnej záľube, strojom a filmu. Z každého jeho počínania vidno, akú má radosť a akú starostlivosť venuje prístroju, ktorý pod jeho vedením klepe ani hodinky.

V tomto štvrtroku začali sme s filmovou ľudovou univerzitou. Čo nás viedlo k tejto myšlienke a k tejto akcii? Uvedomili sme si, že kultúrno-osvetové podujatia na vedeckom podklade, politicky dôsledné, uskutočnené populárne a objasňujúce prírodné a spoločenské javy z marxisticko-leninského hľadiska, sú najúčinnnejším prostriedkom komunistickej výchovy. Nad nami obiehajú sovietske družice Zeme. Technika sa rozrastá zo dňa na deň. Ľudia denne mávajú viac dotazov a čím ďalej tým viac sa začínajú zaujímať o našu vedu, už či v poľnohospodárskom alebo inom odvetví. Naša osveta nemôže stáť stranou a musí plne slúžiť záujmom občanov. Musí stáť na predvoji a viesť víťazný boj na ideologickom fronte.

FEU usilujeme sa bojovať proti poverám a tmárstvu, lebo práve na tomto poli nám stará spoločnosť zanechala veľmi smutné dedičstvo. Dnes nám nie je jedno, či sa náš pracujúci človek odovzdane spolieha na vyššiu moc, alebo či uvedomele, húževnato bojuje o šťastný život pre seba i pre spoločnosť, s vedomím, že sám je tvorcom svojej budúcnosti.

Doteraz prebrali sa u nás témy: Zem — naša planéta, Živé a neživé, Vývoj človeka atď. V novembri sme cestovali po SSSR tak, že sme premietali z tejto krajiny mieru a priateľstva krátke filmy. V decembri budeme zase pokračovať vo FEU.

Veríme, že aj touto akciou pomôžeme prevychovať myslenie nášho človeka,

aby sa tak čo najskôr stal vyspelým a oddaným budovateľom našej spoločnosti.

V letnom období nezabudli sme ani na prácu rozhlasového krúžku, ktorý pravidelne v nedeľných popoludniach vysielal rozhlasové relácie, ktorými oboznamoval občanov s najdôležitejšími politickými udalosťami týždňa, s novosťami v poľnohospodárstve alebo kratším slovom odborníka k poľnohospodárskym prácam v budúcom týždni, dával rady a poučenia. Rozhlasový krúžok nezabúdala ani na deti, ktorým číta kratšie rozprávky alebo rozprávky na pokračovanie. Do práce rozhlasového krúžku zapájame aj školské deti, ktoré tu recitujú, spievajú a po každej relácii vyhrávame hudbu z platní na želanie našich občanov. V miestnom rozhlase využívali sme aj hádankárske súťaže, a to tak, že každú nedeľu prečítali sme 3-4 hádanky, na ktoré mali poslucháči do týždňa odpovedať a odpovede vhodiť do propagačnej skrinky. Po súťaži sme troch najlepších odmenili knihami. Zorganizovali sme aj súťaž o najlepšieho čitateľa okresných roľníckych novín „Cesta k socializmu“. Z článkov v novinách sme vybrali hádanky, na ktoré mali čitatelia odpovedať. Najlepších sme tiež odmenili.

Hádankársku súťaž robíme aj k dedovi Mrázovi. V minulom roku prvou cenou tejto súťaže bol fotoaparát Pionier.

Tieto súťaže majú veľký ohlas aj medzi občanmi, nielen medzi deťmi a mládežou. Súťažiacich sme mali až 38, čo je na našu malú obec pekný počet.

V našej kultúrno-osvetovej práci dôležité miesto zaberá názorná propagácia, o ktorú sa pravidelne stará súdruh Caban so svojou trojčlennou skupinou. Uvediem len jeden príklad z ich práce. V predvolebnej kampani, keď sa vyhodnocovali akčné programové plány, táto skupina vyhotovila niekoľko nástenných tabúl s grafmi plnenia úloh rozvoja našej obce a JRD. No neuspokojila sa len s popisom a grafmi spestrenými fotozábermi. Vyhotovili aj plastický stôl našej obce. Na tomto pláne farebne znázornili akcie, ktoré sa uskutočnili podľa prvého akčného programového plánu, a tieto ako hotové vyznačili červenou farbou. Akcie, ktoré sa mali uskutočniť podľa nového akčného programového plánu, vyznačili bielou farbou. Bola to veľmi živá názorná pomôcka, ktorá veľmi zaujala našich občanov, lebo tu názorne videli, ako by naša dedina v roku 1965 mala vyzerieť. Podobné akcie z názornej propagácie robia aj teraz v Mesiaci ČSP. Tieto akcie citlivo reagujú na všetky politické a hospodárske udalosti v štáte, v obci a v JRD.

Tento štvrtrok vyznačoval sa rôznymi novými metódami práce. Aj Mesiac priateľstva sme začali slávnostne. Okrem televízneho vysielania divadelnej hry „Domov je u nás“ usporiadala naša osvetová beseda terénne cyklistické preteky za účasti pretekárov od nás, z okolia Rimavskej Soboty, Lučenca a zo Zvolena. Preteky sme zorganizovali na počesť 42. výročia Veľkej októbrovej socialistickej revolúcie. Sedem pretekárov sme odmenili knihami v hodnote 700 Kčs.

V našej práci nezabúdame ani na prácu s knihou. Máme peknú čítareň s det-

ským kútikom a s 500-zväzkovou knižnicou. Usporiadali sme niekoľko čitateľských besied a zúčastnili sme sa i na okresných čitateľských konferenciách. O prácu s knihou sa stará naša členka rady OB, pracovníčka Slovenskej knihy v Rim. Sobote. Pre čítareň objednáваме politické, hospodárske a obrázkové časopisy, a nechýbajú tu ani časopisy sovietske.

Naša čítareň vysiela pravidelne každý rok svoje aktivistky medzi družstevníčky, keď triedia tabak, kde im pri práci čítajú zaujímavé knihy a obveselujú ich pri práci hudbou z gramofónových platní. Družstevníčky to veľmi schvaľujú a sú celé nešťastné, keď sa náhodou stane, že niektorý deň popoludní alebo večer aktivistka nepríde a nečíta im nejakú zaujímavú knihu.

V našej knižnici zriadili sme tiež malú metodickú knižnicu, do ktorej ukladáme dostupné metodické materiály, z ktorých potom naši lektori čerpajú hodne poučenia pre svoju prácu pri jednotlivých kultúrno-osvetových podujatiach. Každéj osvetovej besede vrelo odporúčame zriadiť si takúto metodickú knižnicu, ktorá je nevyhnutná pre dobrú prácu lektorov a agitátorov.

V posledných troch rokoch pri návale iných prác pozabudli sme akosi na vedenie obecnej kroniky, aj keď samostatne vedieme kroniku divadelného súboru a OB. No tento nedostatok sme na októbrovom zasadnutí rady OB odstránili a poverili sme kronikára a jeho kolektív, aby verne spracovali všetky udalosti, ktoré sa v našej obci za tri roky odohrali, a zaznačili takto veľký prerod na ceste k socializácii dediny.

Toto by bol v skratke prierez našej práce na poli kultúrno-osvetovom, ktorá pomohla našim občanom lepšie a krajšie žiť, naučila ich radostnejšie pracovať a tešiť sa z nového života, ktorý nám umožňuje naše socialistické zriadenie.

Vo svojej práci vždy vychádzame z predchádzajúcich skúseností, postupne odstraňujeme všetky doterajšie nedostatky a na základe vlastných skúseností a štúdia skúseností z práce iných osvetových zariadení usilujeme sa robiť dobrú a účelnú osvetu pre rozvoj obce a rast občanov, z ktorých chceme postupne vychovať novomysliacich ľudí, ľudí s jasnou perspektívou do budúcnosti, budúcich majstrov vysokých úrod a úžitkovosti, ktorí svojou statočnou a uvedomelou prácou zvýšia životnú úroveň všetkých pracujúcich, a tak spolu s nimi pomôžu vybudovať u nás čo najskôr socializmus — záruku krajšieho a lepšieho života nás všetkých.

V osvetovej práci sa hodne opierame o skúsenosti z kultúrno-osvetovej práce sovietskych súdruhov, ich dedinských klubov, ako i z riadenia a usmerňovania kultúrno-osvetovej práce v ostatných ľudovodemokratických krajinách. Nezabúdame, že sovietske skúsenosti, nadobudnuté 42-ročnou praxou a bojom za plný rozvoj sovietskej vlasti, sú aj pre nás nevyčerpatelnou studnicou a spoľahlivým zdrojom poučenia, z ktorého smelo môžeme čerpať nové poznatky pre výchovu, vzdelávanie aj kultúrne pobavenie našich spoluobčanov a pre vybudovanie našej novej dediny.

Družstevný klub

Pred IV. sjazdom JRD v priebehu diskusie k predsjazdovým materiálom začalo sa u nás hovoriť o založení družstevného klubu. Hospodárska a politická situácia v našom JRD bola dosť zrelá pre jeho založenie. Prevzatie starostlivosti o osvetu a klubový život začalo sa ukazovať ako nevyhnutná potreba.

V takomto štádiu nás zastihla tretia téma predsjazdového materiálu, v ktorej sme rozdiskutovali podrobne celý doterajší kultúrnospoločenský život v našej obci a družstve a navrhli a prediskutovali sme úlohy, ktoré nás čakajú v zmysle uznesení XI. sjazdu našej strany pri dovŕšení kultúrnej revolúcie.

Výsledkom diskusie k tejto téme bolo uznesenie členskej schôdze založiť družstevný klub, prejsť na dôsledný klubový život, a tým zlepšiť všestrannú starostlivosť o náš kultúrnospoločenský život vôbec. Uznesenie bolo jednohlasne prijaté a na výročnej schôdzi sa odhlasovalo, že počnúc 1. II. 1959 zakladá sa u nás družstevný klub. JRD bude klub dotovať ročným základom 3000 Kčs z kultúrneho fondu, pričom zvyšok kultúrneho fondu ponecháva na špeciálne školenie družstevníkov, exkurzie a zájazdy výlučne pre družstevníkov. Jednohlasne sme prijali a aj do CVP pojali odmeňovanie správcu klubu 5 jednotkami mesačne v peniazoch i v naturáliách. Odmenu správcovi bude JRD zálohove vyplácať pri výplatách a doplatky pri doplatkoch JRD.

Takto sa položil základ k životu nášho klubu. Starostlivosť a cieľ DO KSS založiť klub pri našom JRD bol takto splnený. Teraz prichodilo len starať sa o bohatý kultúrnospoločenský život v klube, aby sa práca ešte viac zlepšila a aby sa cieľavedomou prácou v klube dosiahlo čím skoršie dokončenie kultúrnej revolúcie v myslení, cítení a konaní nielen družstevníkov, ale aj ostatných občanov.

Hneď po založení družstevného klubu zasadol výbor DO KSS, ktorý sa podrobne zaoberal otázkou ďalšej práce klubu a v spolupráci s JRD a MNV určil hlavné a postupné ciele pre dokončenie kultúrnej revolúcie v našej dedine. Tieto ciele určil výbor DO KSS po hlbokom rozbere života v našej obci, už či na úseku politickom, poľnohospodárskom alebo kultúrnom.

Z plánu vyberám: v šírení vedeckého svetonázoru, vo vysvetľovaní politiky našej strany budeme sústavne v mesačných prednáškach, prednáškových cykloch, hovoroch, večeroch otázok a odpovedí oboznamovať našich občanov s medzinárodnou situáciou, s najnovšími uzneseniami strany a vlády, pričom k tomu využijeme všetky osvedčené metódy a formy práce. Do tejto akcie plne zapojíme i názornú propagáciu, nástenné noviny a miestny rozhlas, ktorý najmä v jarných, letných a jesenných mesiacoch v pravidelných týždenných reláciách bude oboznamovať občanov s najdôležitejšími udalosťami týždňa doma i za hranicami našej vlasti.

V pracovných skupinách nášho JRD za pomoci členov DO KSS zriadime stály sbor agitátorov z radov členov JRD, ktorých budeme pravidelne školíť a ktorí v čase oddychu, obeda alebo pri inej príležitosti budú oboznamovať

členov svojej skupiny s najnovšími udalosťami doma i za hranicami, budú im čítať dennú tlač, ktorú pre nich objednáva klub, a takto budú v mysliach našich družstevníkov správne usmerňovať význam a dôležitosť splnenia uznesení našej strany a vlády.

V boji proti poverám a tmárstvu, v snahe čo najrýchlejšieho pochopenia vedeckého svetonázoru, v zimnom období usporiadame cyklus prednášok ateistickej výchovy. Zriadime aj malú filmovú univerzitu, na ktorej každý druhý týždeň s krátkym slovným sprievodom budeme premietat vedecké filmy, a tak vplývať na myslenie ľudí.

Pre zvýšenie všeobecného a odborného vzdelania našich občanov zriadime rozličné záujmové krúžky a špeciálne kurzy, najmä pre naše ženy podľa ich žiadostí a záujmov.

Pre členov JRD v zimnom období zriadime dedinskú akadémiu pestovateľského smeru a okrem toho zriadime krúžok ovocinárov a včelárov.

Najmenej dva razy do roka zorganizujeme výmenu skúseností, tri razy večer otázok a odpovedí, z čoho jeden s tematikou poľnohospodárskou, jeden s politickou a jeden z iného odboru. Dva razy uskutočníme živé noviny a usporiadame najmenej 24 prednášok s tematikou podľa záujmu občanov, z čoho najmenej 6 prednášok bude na tému o medzinárodnej situácii. V rokoch 1960 a 1963 zriadime kurz spoločenského tanca a ročne usporiadame aspoň jednu exkurziu a jeden výlet.

Vo výchove umením a v starostlivosti o bohatý kultúrnospoločenský život našich občanov budeme organizovať krúžky spoločenských hier, krúžky šikovných rúk pre ženy, cyklistiku, turistiku a pravidelné týždenné premietanie celovečerných filmov i filmov pre deti, rozprávky predpoludním v nedeľu (diafilm), pravidelné vysielanie v miestnom rozhlase, hádanky, súťaže, estrády, spoločenské zábavy aspoň tri razy do roka, spoločný posluch televízie, čitateľské krúžky v knižnici, posedenia v čítárni, aspoň 4 divadelné premiéry do roka s 12 reprízami na zájazdoch a prácu pionierskej klubovne a divadelného súboru.

Dobrou agitáciou a názornou propagáciou budeme nášmu JRD účinne pomáhať plniť hospodárske úlohy a budeme propagovať rozličné politické akcie. Propagáciou pomôžeme nášmu MNV zabezpečovať verejnoprospešné práce pri výstavbe našej obce, v rámci ktorých popri iných akciách vybudujeme detský park kultúry a oddychu v okolí tunajšej školy.

Nezabudneme propagovať ani novú bytovú kultúru a kultúru obliekania, ktorá sa dobrým hospodárením nášho JRD a bohatými doplatkami prejavuje novými stavbami a adaptáciami rodinných domčekov, moderným zariaďovaním príbytkov, obliekaním a správaním sa našich občanov.

Z takto vytýčených základných úloh pre urýchlené dokončenie kultúrnej revolúcie v našej dedine za priamej pomoci výboru DO KSS, rady MNV a správy JRD a za prítomnosti masových organizácií zostavujeme polročné plány činnosti.

V minulosti nám JRD neukladalo priame úlohy, ani nežiadalo od nás pomoc agitáciou alebo inou formou. No teraz, keď sme klubom, každý deň sa na nás obracia, dáva nám úlohy, informuje nás o všetkom konaní, a tak s jeho spolupracou zabezpečujeme potom akcie pre výchovu i pobavenie družstevníkov. Plán je bohatý a dotýka sa hlavných úloh vytyčených DO KSS. Prikladáme ho v plnom znení na IV. štvrťrok 1959 a na I. štvrťrok 1960, teda na zimné obdobie 1959/60. Plán zostavujeme na celý polrok, aby sme tak mali zabezpečenú plynulú prácu po celé zimné obdobie a najmä, aby sme vedeli, čo, kedy a akou formou chceme dosiahnuť, aký cieľ sledujeme a kto je za jednotlivé úlohy zodpovedný. Plán vyhodnocuje rada klubu mesačne a jednotlivé zložky podľa potreby. Plnenie plánu pravidelne vyhodnocuje aj DO KSS, MNV a JRD.

K zdarnému priebehu celej práce v klube je potrebný dôkladne vypracovaný organizačný poriadok klubu, ktorý je vlastne zákonom pre prácu a riadenie celej práce. Kým ešte nemáme definitívny štatút, vlastný organizačný poriadok je veľmi dôležitý a zaručuje nám pravidelnú prácu, správnu koordináciu a celý život v klube. Organizačný poriadok schvaľuje rada MNV. Pretože klub je kultúrnym zariadením celej obce, MNV je plne zodpovedný za celú kultúrno-osvetovú prácu. Ďalej ho schvaľuje správa JRD a rada klubu. Náš organizačný poriadok prikkladáme v plnom znení.

Organizačný poriadok klubu

I. Rada klubu:

1. Ján Kanka, učiteľ — správca — za DO KSS
2. Pavel Halaši ml., člen JRD — zástupca — za DO KSS
3. Helena Balogová, predavačka — knihovníčka — ČSM
4. Ján Caban ml., technický úradník — kronikár — ČSPO
5. Vojtech Stankovič, člen JRD — kinooperatér — SČSP
6. Júlia Cabanová, členka JRD — člen — ČSČK
7. *Polana* ~~Helena~~ Blahová, predavačka — člen — ČSM
8. Pavla Buráková, úradníčka — člen — VŽ
9. Zuzana Vajdová, členka JRD — člen — VŽ

II. Lektorský sbor:

1. Politická sekcia:

Ján Kanka — učiteľ — KSS
Ján Slančo — tajomník MNV — KSS
Ján Májoš — úradník — KSS

2. Poľnohospodárska sekcia:

Ondrej Gonda — správca ŠM — KSS
Ladislav Sarvaš — člen JRD — KSS

III. Vedúci krúžkov:

1. Šachový — Vojtech Labár, robotník
2. Fotokrúžok — Ján Kanka, učiteľ
3. Ženské krúžky — Zuzana Vajdová, členka JRD
Paula Buráková, úradníčka
4. Ovocinársky — Pavel Stančo
5. Včelársky — Pavel Stančo
6. Čitateľský — Helena Balogová, predavačka
7. Pestovateľský — Ladislav Vajda, agronóm
8. Spoločenské hry — Ladislav Burák, študent
9. Stolný tenis — Daniel Páleš, robotník
10. Dramatický (dospelých) — Ján Kanka, učiteľ
11. Dramatický — (pioniersky) — Marta Kmeťová, učiteľka

IV. Agitačné dvojice:

Ján Májoš, úradník, člen KSS, vedúci strediska
Jolana Blahová — Helena Balogová — I. dvojica, pravá strana obce — ČSM
Ján Stančo — Ľudovít Balog — II. dvojica, ľavá strana obce — KSS
Helena Komorová — Mária Staššáková — III. dvojica, dvor ŠM — VŽ
Margita Hulinová — Mária Tomková — IV. dvojica, smer stanica — ČSČK
Ladislav Sarvaš — Pavol Halaši ml. — V. dvojica, pomocná — KSS

V. Rozhlasový krúžok:

Vedúci: Ján Kanka

Členovia: Vojtech Stankovič, Helena Balogová, Jolana Blahová, Ladislav Burák, Daniel Páleš.

VI. Metodický kabinet:

Ján Kanka, Helena Balogová.

VII. Rozdelenie priestorov:

Divadelný súbor — šatňa pre hercov: pondelok, streda, piatok.
Fotokrúžok — šatňa pre hercov: posledný štvrtok v mesiaci.
Stolný tenis — šatňa pre obecnstvo: streda, sobota, nedeľa.

Knižnica—čítareň — pondelok večer, čítareň: nedeľa predpoludním.

Čitateľský krúžok — čítareň: nedeľa od 12.—15,30 hod.

Rozhlasový krúžok — čítareň: nedeľa od 16.—18. hod.

Krúžok šikovných rúk — štvrtok večer.

Televízia — sobota.

Členská schôdza JRD — klubovňa: posledná streda v mesiaci.

Ovoc. a včel. krúžok — druhý a štvrtý piatok v mesiaci.

Dedinská akadémia — prvý a tretí piatok v mesiaci.

Masové organizácie podľa určenia — klub: utorok, štvrtok.

Filmová ľudová univerzita — klubovňa: prvá a tretia streda v mesiaci.

Spoločenské hry — klubovňa: pondelok, štvrtok, sobota a nedeľa.

Filmové predstavenia — klubovňa—sála: nedeľa.

Ak na určený deň pripadne iný plánovaný kultúrno-osvetový program alebo akcia, pre prácu krúžkov sa určí náhradný termín. Náhradný termín dohodne správca klubu s vedúcim krúžku alebo masovej organizácie aspoň 2—3 dni dopredu.

Krúžky a masové organizácie používajú všetky priestory bezplatne so všetkým inventárom, povinné sú však dať inventár a miestnosť do poriadku. Čistenie, kúrenie a osvetlenie obstaráva na svoje náklady družstevný klub. Organizácie a krúžky sú povinné po použití miestnosti odovzdať kľúč na určené miesto. Prípadné škody hradí páchatel', výbor organizácie alebo vedúci krúžku. V čase kúrenia do pece zakúri upratovačka, o dokurovanie sa ďalej stará používateľ. Vedúci krúžku alebo predseda organizácie je povinný po skončení akcie dozrieť v zimných mesiacoch na bezpečnostné protipožiarne opatrenia.

Lekárnička pre prípadné poranenie je v každej miestnosti na viditeľnom mieste. Po použití lekárničky musí vedúci krúžku alebo predseda masovej organizácie použitie hlásiť správcovi klubu.

Masové organizácie vyvíjajú činnosť na pôde klubu, pričom ich súbory pracujú tiež na pôde klubu. Finančný príjem z podujatia eviduje sa v denníku klubu a použije sa na rozvoj klubu. Pre činnosť organizácie ponecháva sa len príjem členského v plnej sume. Klub však zabezpečí organizáciám všetky potrebné pomôcky pre činnosť.

Verejná osvetová činnosť masových organizácií, ktorá nebola pojatá do plánu, povoľuje sa len vo výnimočných prípadoch, ktoré musí prerokovať rada klubu a zaradiť ich do plánu dodatočne.

Za dodržanie organizačného poriadku sú zodpovední vedúci krúžkov a predsedovia organizácií. Členovia krúžkov a organizácií sú povinní šetriť inventár a dbať na pokyny vedúceho, predsedu alebo priamo správcu klubu.

Vedúci krúžkov sú povinní vyhotoviť zoznam členov krúžku pre obdobie činnosti a doručiť ho po otvorení činnosti krúžku správcovi klubu najneskôršie do jedného týždňa. Pracovné obdobie sústavnej osvetovej činnosti u vzdelávacích krúžkov trvá od 1. X. do 30. IV., pri kurzoch podľa plánu činnosti (na čas trvania, o čom sa vedie denník práce a vyúčtovania) a u zábavných

krúžkov trvá sústavné pracovné obdobie od 1. septembra do 30. júna. Obdobie od 1. júla do 31. augusta je voľným obdobím, keď krúžky pracujú podľa dohody so správcom klubu, alebo svoju činnosť zastavujú. Kultúrno-osvetový život riadi sa tu podľa plánu letnej činnosti.

Počas veľkého čistenia, ktoré trvá 4 dni na jar a 4 dni v jeseni, sa činnosť krúžkov a kultúrno-osvetovej činnosti zastavuje.

Poplatky za používanie klubových priestorov:

1. Za divadelné predstavenia hosťujúci súbor v letnom období 120 Kčs, pričom si ostatné dávky hradí súbor sám (daň, autorské a pod.). V čase kúrenia platí 160 Kčs. Poplatok na potvrdenku zaplatí správcovi klubu vedúci alebo hospodár súboru.

2. Domáca masová organizácia za zábavu poplatok 100 a 50 Kčs za vyčistenie miestnosti, uloženie stoličiek a ostatného inventára. Pri zábavách sa v nijakom prípade nesmie použiť javisko, ani na uskladnenie rekvizít, ani pre hudbu.

Usporiadatelia sú povinní od správcu prevziať miestnosť a kľúč s inventárom a po použití kľúča, miestnosť a inventár v poriadku odovzdať. Prípadné škody hradí usporiadateľ, alebo na jeho účet to vybaví správca klubu, po prerokovaní v rade klubu.

3. Podniky MNV, JRD alebo klubu sú od poplatkov oslobodené. Uhradí sa len upratovanie podľa sadzby upratovačky.

4. Pri vypožičaní priestorov pre svadby alebo iné domáce a rodinné udalosti hradí prenajímateľ (ak je domáci) sadzby, ako sú uvedené v bode 1 tejto časti.

Organizáciám mimo obce zakazuje sa v našich klubových priestoroch usporadúvať ľudové veselice a im na roveň postavené akcie.

5. Pri prenajatí priestorov na rozličné akcie podnikov (okrem zábav a posedení s pitím) hradí prenajímateľ v čase kúrenia 23 hod. za m² a hodinu a v čase nekúrenia 15 hod. za m² a hod.

Upratovačka dostáva túto odmenu:

Mesačne 120 Kčs, z čoho si platí 10 % daň. Za túto odmenu je povinná udržiavať v poriadku čítareň, klubovňu a šatne. V sume je započítaná odmena i za upratovanie po filmových predstaveniach.

Okrem toho dostáva osobitnú odmenu za sály. Za divadelné predstavenie po vyčistení dostane 30 Kčs, pričom je čiastočne povinná pred predstavením zmyť javisko a poutierať prach zo stoličiek, po predstavení zasa očistiť stoličky. V zime dostáva síce sumu i za kúrenie vrátane v tom, pričom vykúri

sály a javisko. Za vyčistenie priestoru po zábave dostane odmenu 50 Kčs, za čo je povinná okrem čistenia pozmyvať stoly a očistiť stoličky.

Za veľké čistenie dostáva dennú mzdu 30 Kčs.

Upratovačka má všetky kľúče od priestorov, ktoré používa na otvorenie priestorov pri ich vyčistení. Nesmie kľúče v nijakom prípade požičiavať vedúcim krúžkov a masovým organizáciám, aby nenarušovala plán práce iných plánovaných krúžkov.

Upratovačka sa zaväzuje, že neodcudzí nijaký inventárny predmet klubu, ani si ho nevypožičia bez vedomia správcu alebo vedúceho krúžku.

Klub získava finančné prostriedky:

1. Z fondu JRD v sume 3000 Kčs ročne.
2. Z príspevku MNV.
3. Z vlastnej činnosti a z verejných podujatí súborov masových organizácií.

Odmeňovanie pracovníkov klubu:

Klub odmeňuje:

1. Knihovníka ročne 300 Kčs.
2. Správcu klubu odmeňuje pravidelne v zálohách miestne JRD 5 pracovnými jednotkami mesačne. Doplatok dostane podľa pracovných jednotiek a výšky doplatkov i naturálií.
3. Kronikára si odmeňuje MNV.

Rada klubu môže odmeniť vzorných vedúcich krúžkov, kurzov a školení len pamiatkovými predmetmi, nikdy nie finančne. Rada klubu môže odmeniť za dobrú činnosť i celý súbor pamiatkovými predmetmi alebo zájazdom – výletom, kde každému členovi uhradí cestovné, nocľážné a stravné najviac na dva dni, pravda, len ak má dostatočné množstvo finančných prostriedkov, aby základné úhrady na čistenie, kúrenie a osvetľovanie boli zabezpečené.

Doplňky k organizačnému poriadku budú sa robiť postupne a schvaľovať na zvláštnych papieroch.

Schválené a podpísané

MNV:

Klub:

Plán klubu na III. štvrťrok 1959 a I. štvrťrok 1960.

P. č.	Časť plánu a podujatie	Termín	Zodpovedný
I. Politicko-výchovná činnosť:			
a) Štátnopolitické akcie:			
1.	Medzinárodná situácia	X. - III.	Kanka
2.	15. výročie dukelských bojov	X.	Caban
3.	42. výročie Veľkej októbrovej socialistickej revolúcie	XX.	Kanka
4.	Ukončenie Mesiaca ČSP	XXX.	Slančo
5.	Nástup do posledného roku päťročnice	I.	Kanka
6.	Februárové víťazstvo	II.	Kanka
7.	Medzinárodný deň žien	III.	Kanka
b) Prednášky:			
1.	Veľká októbrová socialistická revolúcia	XI.	Kanka
2.	Politika mieru (cesta N. S. Chruščova)	XII.	Kanka
3.	Čo nám prinesie tretia päťročnica	XI. - I.	Slančo
4.	Február 1948	II.	Májoš
5.	Ženy v boji za mier	IX.	Májoš
6.	Výchova človeka ku komunistickej morálke	II.	Kanka
c) Večer otázok a odpovedí:			
1.	Čo nám prinesie tretia päťročnica na Slovensku, v okrese i obci?	I.	Slančo
d) Názorná propagácia:			
1.	Nástenky k jednotlivým politickým podujatiam v počte 10 kusov	X. - III.	Caban
2.	Politické pásové heslá k Mesiacu ČSP, nástupu do nového roku, februárovým udalosťami, MDŽ - v počte 7 kusov	X. - III.	Kanka
e) Miestny rozhlas:			
1.	Týždenne jedna relácia v nedeľu predpoludním		Balogová

Prehľad politických udalostí týždňa, v ne-
deľu predpoludním

Kanin

f) Výstavy:

- | | | |
|---|-----|----------|
| 1. Úlohy vytýčené XI. sjazdom KSČ pri zvyšovaní životnej úrovne pracujúcich | X. | Kanka |
| 2. Študujme dielo marxizmu-leninizmu | XX. | Balogová |
| 3. Tretia päťročnica | X. | Májoš |

g) Vedomie a používanie kroniky:

- | | | |
|----------------------------------|------|-------|
| 1. Dokončenie zápisov do kroniky | XII. | Caban |
| 2. Čítanie kroniky | XI. | Caban |

II. Zvyšovanie vzdelania:

a) Kurzy:

- | | | |
|---------------------------|----------|----------|
| 1. Kurz pečenia a varenia | I. | Vajdová |
| 2. Obväzová technika | X. - II. | Cabanová |

b) Prednášky:

- | | | |
|---|-----------|----------|
| 1. Poľnohospodárske prednášky v dedinskej akadémii a v krúžkoch poľnohospodárskych | X. - III. | Vajda |
| 2. Výchova doma a v škole | X. | Kanka |
| 3. Nestrašme deti predškolského veku | XII. | Kanka |
| 4. Výchova v komunistickej morálke | II. | Kanka |
| 5. Hypnóza, sugescia, prenášanie myšlienok | I. | Kanka |
| 6. Infekčné choroby | X. | Buráková |
| 7. Je rakovina vyliečiteľná? | XII. | Buráková |
| 8. Choroby zažívacích ústrojov | II. | Buráková |
| 9. Cyklus prednášok: | | |
| a) Ako vznikol život a aké sú možnosti života na iných planétach | | |
| b) Ako vznikli moria a pevniny | | |
| c) Pohľad do praveku Zeme | | |
| d) Po stopách človeka | I. - III. | Slančo |
| 10. Umelé družice a rakety | | |
| 11. Ako sme bojovali po boku sovietskych vojakov v Čs. armádnom sbore v SSSR - hovorí účastník bojov, 2 razy. | X. | Caban |

c) Školenie družstevníkov:

- | | | |
|---------------------------------------|------------|-------|
| 1. Dedinská akadémia — pestovateľstvo | XI. — III. | Vajda |
| 2. Ovocinársky krúžok | XI. — III. | Vajda |
| 3. Včelársky krúžok | XI. — III. | Vajda |

d) Večer otázok a odpovedí:

- | | | |
|---|------|----------|
| 1. Radí nám zverolekár | XII. | Vajda |
| 2. Radí nám lekár | II. | Buráková |
| 3. Cukrová repa, kukurica — krmoviny sil. | III. | Vajda |

e) Výmena skúseností:

- | | | |
|--|------|--------|
| 1. Za úspešný rozvoj živočíšnej výroby medzi JRD Čerenčany a V. Pokoradz | I. | Zoľami |
| 2. Usmerňovanie a riadenie družstevných klubov Čerenčany a Drienčany | III. | Kanka |

f) Práca EK s náučnou literatúrou:

- | | | |
|--|-----------|----------|
| 1. Výstavka a odporúčania náučnej literatúry pre krúžky agro a včelárstva a ovocinárstva | X. — XII. | Balogová |
| 2. Beseda k brožúrke o pestovaní kukurice | III. | Vajda |
| 3. Literárny večierok | I. — II. | Bláhová |

g) Práca so vzdelávacím filmom:

- | | | |
|--|------------|-----------|
| 1. Technické zaujímavosti v poľnohospodárstve, raz mesačne | X. — XII. | Stankovič |
| 2. Cestujeme po SSSR, 2 razy | XI. — XII. | Kanka |
| 3. Doplnenie poľnohospodárskych prednášok filmom a diafilmom | X. — XII. | Stankovič |

h) Práca vo vzdelávacích krúžkoch:

- | | | |
|---|-----------|----------|
| 1. Ovocinársky, včelársky, raz mesačne | X. — III. | Slančo |
| 2. Fotokrúžok, raz mesačne | X. — III. | Kanka |
| 3. Čitateľský (detskej lit.), raz mesačne | X. — III. | Balogová |

III. Starostlivosť o spoločenský život:

a) Práca súborov:

- | | | |
|--|-----------|-------|
| 1. Divadelný súbor — nácvik dvoch hler | X. — III. | Kanka |
|--|-----------|-------|

- | | | |
|---|-----------|---------------|
| 2. Pioniersky súbor, dva razy nácvik dvoch hier | X. - III. | Kmetová |
| 3. Stolnotenisový krúžok, 2 razy týždenne | X. - III. | Páleš |
| 4. Spoločenské hry, 2 razy týždenne | X. - III. | Burák - Májoš |

b) Príprava podujatí:

- | | | |
|---|------------|--------------------|
| 1. Celovečerné divadelné predstavenie | XII. - II. | Kanka |
| 2. Detské divadelné predstavenie | XI. - III. | Kmetová |
| 3. Divadlo ilúzií (Collini) | X. | Kanka |
| 4. Dedo Mráz - karneval detí | XII. | Cabanová |
| 5. Spoločenské zábavy | XII. | Stankovič |
| 6. Maškarný ples | II. | Vajdová - Cabanová |
| 7. Televízne vysielanie, raz týždenne | X. - III. | Bláhová |
| 8. III. ročník terénnych cyklistických pretekov | X. | Jakuba |
| 9. Príprava I. festivalu detského divadla | I. | Kanka |
| 10. Divadlo hudby | XI. - III. | Kanka |
| 11. Šikovné ruky - ženský krúžok, raz týždenne | X. - III. | Vajdová |
| 12. Páračky 2-3 razy | XII. - II. | Vajdová |
| 13. Čajový večierok | XI. | Buráková |

c) Využívanie filmov:

- | | | |
|------------------------------------|-----------|-----------|
| 1. Celovečerné filmy, raz týždenne | X. - III. | Stankovič |
| 2. Detské filmy, dva razy mesačne | X. - III. | Stankovič |

d) Práca EK so zábavnou literatúrou:

- | | | |
|--|-----------|----------|
| 1. Čítanie rozprávok a zábavných príhod deťom, raz mesačne | X. - III. | Balogová |
| 2. Čítanie zábavných kníh v krúžku šikovných rúk | X. - III. | Balogová |

IV. Organizačné opatrenia:

- | | | |
|---|-----------|----------|
| 1. Zasadanie RDK, raz mesačne | X. - III. | Kanka |
| 2. Prerokovanie plánu v DO KSS, JRD, MNV | X. | Kanka |
| 3. Hospodárenie a styk s peňažným ústavom | | Kanka |
| 4. Odmeňovanie správcu DK, mesačne v JRD | X. | Bárdi |
| 5. Odmeňovanie knižníčky | XII. | Kanka |
| 6. Predloženie zprávy o činnosti DO KSS | X. - I. | Kanka |
| MNV | II. - II. | Kanka |
| JRD | X. - I. | Kanka |
| 7. Veľké upratovanie | III. | Cabanová |

Správca klubu v. r.

Plán bol prerokovaný a schválený:

7. X. 1959
MNV
podpis

6. I. 1959
DO KSS
podpis

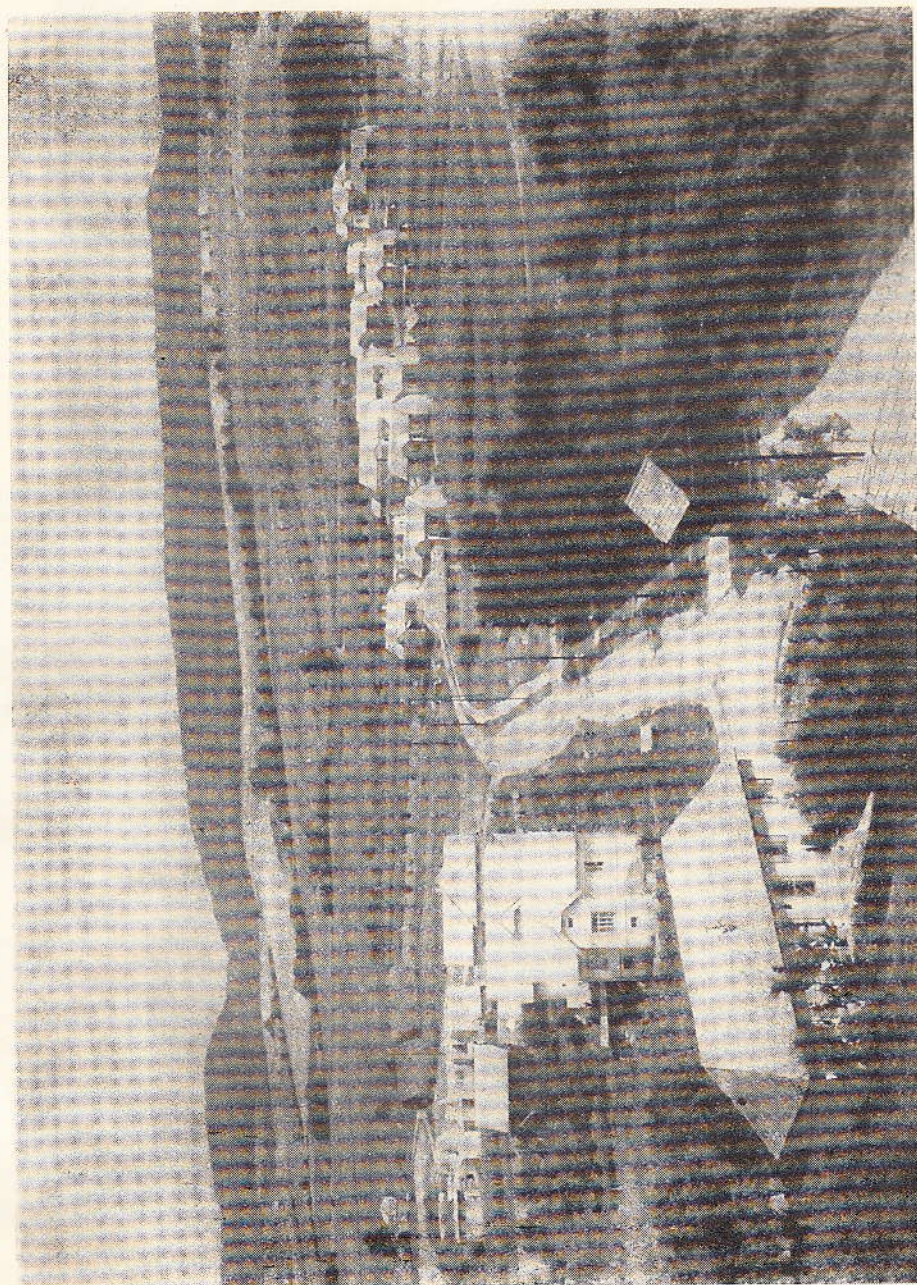
8. XI. 1959
JRD
podpis

Ako vidno z plánu klubu na zimné obdobie 1959/60, vychádzali sme z uznesení našej DO KSS a v snahe pôsobiť čo najdôkladnejšie na myslenie a cítenie nášho družstevníka a občana, aby sa čo najskôr stal vyspelým budovateľom našej vlasti a jej krajšieho a radostnejšieho zajtrajška.

Ján Kanka:

Skúsenosti z kultúrno-osvetovej práce v Čerenčanoch

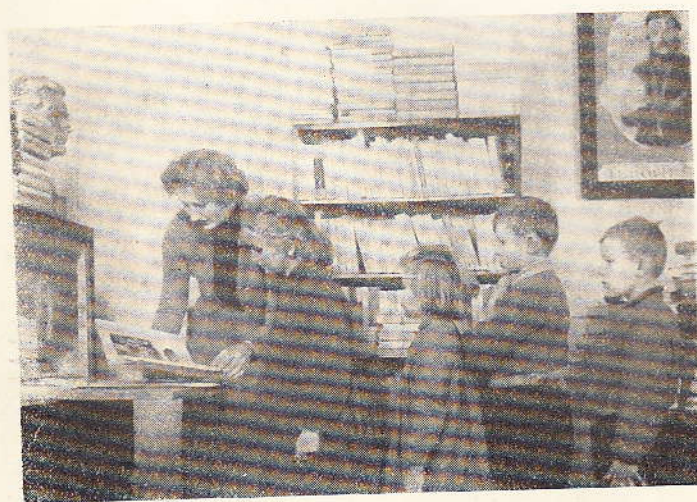
Vydal odbor školstva a kultúry rady KNV a Krajský osvetový dom v Banskej Bystrici. Jazyková úprava a medzititulky Jozef Sýkora. Úvod napísal Tomáš Machan. Fotografie: Protopopov a Fremal. Náklad 3000 výtlačkov.
Vytlačili Tlačiarne SNP, n. p., závod v Banskej Bystrici.



Nová čtvrť Čerenčian vystavaná po roku 1945.



Nová osvetová beseda — dnes už družstevný klub v Čerenčanoch —
stredisko kultúrno-spoločenského života občanov.



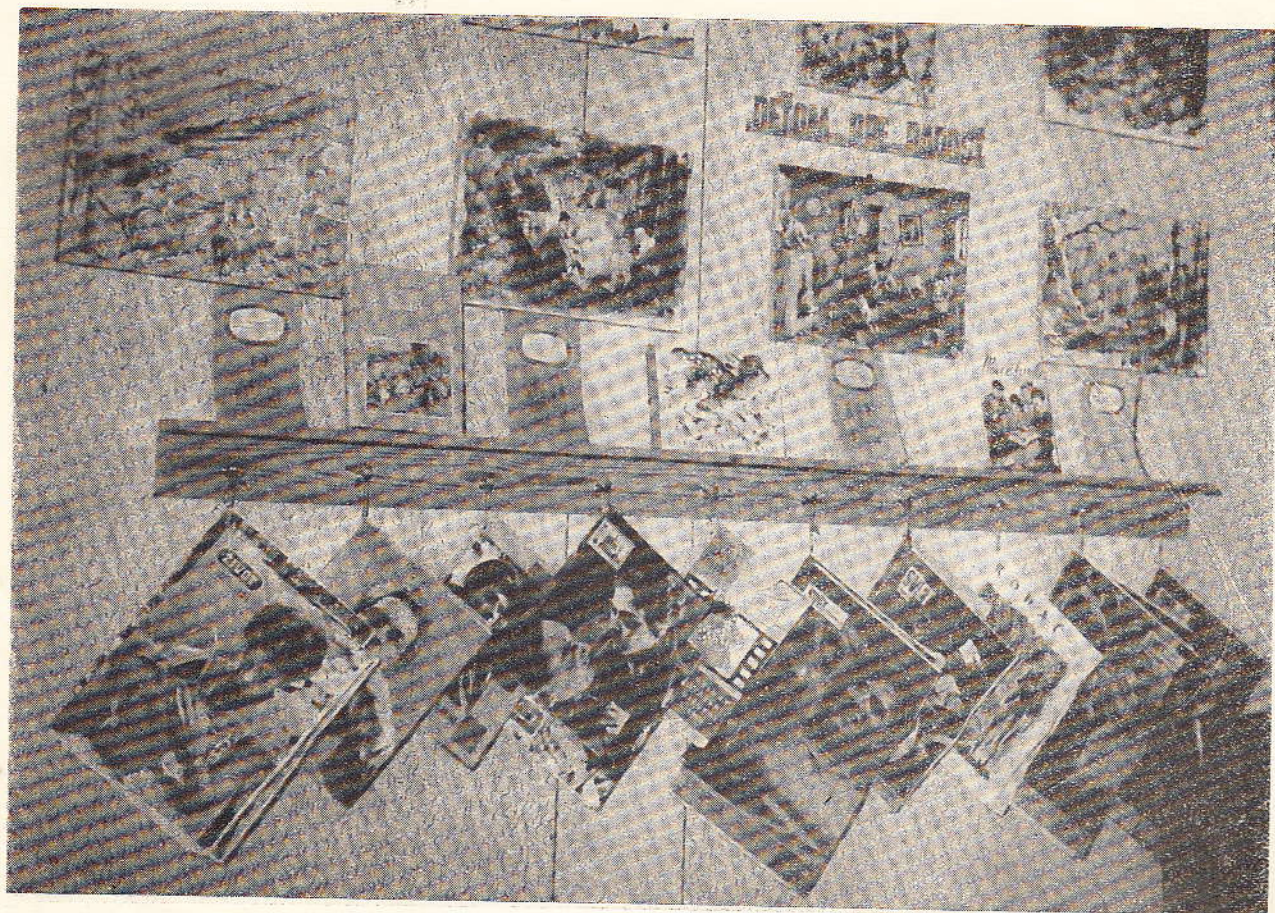
Od malička pestujeme lásku ku knihám. Knihovnička J. Bláhová
pri práci.



Na výchovu a vzdelávanie využíva družstevný klub všetky formy práce.
V letnom období venuje zvýšenú pozornosť najmä názornej propagácii.



Do družstevného klubu chodia osvetoví pracovníci preberať skúsenosti. Zaber z krajského aktívu osvetových pracovníkov o práci na družstevnej dedine. Vedúci družstevného klubu súdruh Ján Kanka rozoberá metódy práce.



Propagačný kútik družstevného klubu.



Vo voľnom čase nájdu deti v družstevnom klube príjemné prostredie.